

PRAKSISOVERSIGTER • SAMLET UDGAVE

Praksis inden for *familie- & privatdokumenter*

*Testamente, ægtepagt, fremtidsfuldmagt og gavebrev – familiens
formuedokumenter.*

OVERSIGTER

4

AFGØRELSE

34

PERIODE

2002–2026

4 OVERSIGTER

Indhold

01	Fremtidsfuldmagt	4 afg.
02	Gavebrev	9 afg.
03	Testamente	21 afg.
04	Ægtepagt	0 afg.

Hver oversigt er et selvstændigt kapitel med introduktion, principper, gennemgang, lovgrundlag og citerede afgørelser. Titlerne er klikbare, og kapitlerne findes også som bogmærker i PDF-læseren.

01

PRAKSISOVERSIGT · FAMILIE- & PRIVATDOKUMENTER

Fremtidsfuldmagt

Selvvalgt repræsentation før tab af handleevne – oprettelse, ikraftsættelse via Familieretshuset og fuldmægtigens pligter

Version 1 · Opdateret 21. jul. 2026 · 4 afgørelser · 2007-2022

[Læs online](#)

INTRODUKTION

En **fremtidsfuldmagt** er en fremadrettet viljeserklæring: du udpeger, mens du stadig kan handle fornuftsmæssigt, en eller flere personer (*fremtidsfuldmægtige*), som skal varetage dine økonomiske og/eller personlige forhold, hvis du senere som følge af sygdom, svækket mental funktion eller helbred ikke længere selv kan. Parterne er fuldmagtsgiveren, fremtidsfuldmægtigen(e), eventuelle subsidiære fremtidsfuldmægtige, en eventuel tredjepart med indseende – og som myndighed Familieretshuset, der sætter fuldmagten i kraft og fører tilsyn. Retsgrundlaget er [Lov om fremtidsfuldmagter](#) (lov nr. 618 af 8. juni 2016) med tilhørende [Bekendtgørelse om fremtidsfuldmagter](#) (bek. nr. 1018 af 23. august 2017).

Dokumentet har et helt særligt to-fase-liv. Først **oprettes** det digitalt i Fremtidsfuldmagtsregisteret og vedkendes for en notar – derefter ligger det "sovende" og har ingen retsvirkning overhovedet. Først når Familieretshuset efter anmodning **sætter det i kraft** på grundlag af en lægeerklæring, og afgørelsen tinglyses i Personbogen, kan fuldmægtigen handle. Bemærk, at lovteksten stadig taler om "Statsforvaltningen"; kompetencen overgik til Familieretshuset den 1. april 2019 med [lov nr. 1711 af 27. december 2018](#), uden at loven er blevet lovbekendtgjort på ny.

Oversigten er bygget efter dokumentets egen livsline: først *hvornår* det er relevant (og *hvornår* vinduet lukker), derefter checklisten over hvad fuldmagten skal og bør indeholde, så de typiske fejl med deres konsekvenser – og til sidst uddybende afsnit om oprettelsen, ikraftsættelsen, fuldmægtigens beføjelser og de ufravigelige forbud samt tilsyn, ophør og forholdet til værgemål og almindelige fuldmagter.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** En fremtidsfuldmagt er frivillig, men den er det eneste retlige instrument, hvor du **selv** vælger din fremtidige repræsentant – alternativet, værgemål, er en myndighedsafgørelse.
- 02** Gyldigheden hviler på **to** trin: digital oprettelse i Fremtidsfuldmagtsregisteret **og** vedkendelse for en notar inden 6 måneder – mangler ét af dem, er fuldmagten ikke gyldigt oprettet.
- 03** Fuldmagten er "sovende" fra oprettelsen: den har ingen retsvirkning, før Familieretshuset sætter den i kraft, og virkningen indtræder først ved tinglysningen i Personbogen.

- 04** Der kan kun være **én** registreret fremtidsfuldmagt pr. person; enhver ændring sker ved at oprette et nyt samlet dokument efter samme formkrav.
- 05** Loven indeholder ufravigelige spærre, som fuldmagtsgiveren ikke kan ophæve: forbud mod selvkontrahering, mod kaution for tredjemands gæld, og pligt til at holde midlerne adskilt.
- 06** Gaver kan kun ydes, hvis de er *sædvanlige* i forhold til fuldmagtsgiverens kår – eller hvis den konkrete gave er udtrykkeligt bestemt i fuldmagten.
- 07** Er der flere fremtidsfuldmægtige, handler de **hver for sig**, medmindre fuldmagten udtrykkeligt bestemmer, at de skal handle i forening.
- 08** Fremtidsfuldmægtigen er personligt erstatningsansvarlig for forsætlig eller uagtsom tilsidesættelse af sine pligter, og Familieretshuset fører tilsyn og kan sætte fuldmagten helt eller delvis ud af kraft.

§ 1 Hvornår er dokumentet påkrævet?

Aldrig lovpligtigt. Der findes ingen bestemmelse, der pålægger nogen at oprette en fremtidsfuldmagt. [Lov om fremtidsfuldmagter § 1](#) giver en *ret*: enhver, der er fyldt 18 år og er i stand til at handle fornuftsmæssigt, **kan** oprette en fremtidsfuldmagt, der træder i kraft, hvis vedkommende senere ikke længere kan varetage sine forhold. Undlader man det, sker der ikke noget – men så er der ingen selvvalgt repræsentant, og familien er henvist til at søge værgemål efter [Værgemålsloven § 5](#), hvor det er Familieretshuset og ikke dig, der bestemmer hvem der skal handle på dine vegne, og hvor omfanget fastlægges af myndigheden.

Det er derimod tidsvinduet, der er ufravigeligt. Fuldmagten skal oprettes, mens du kan handle fornuftsmæssigt, og notaren skal ved sin påtegning netop erklære sig om, hvorvidt du er i stand hertil, jf. [§ 3, stk. 2, nr. 2](#). Efter en fremskreden demensdiagnose kan notaren afvise at medvirke – og så er værgemål den eneste vej. Der gælder desuden en hård frist: notarvedkendelsen skal ske **inden 6 måneder** fra oprettelsen i Fremtidsfuldmagtsregisteret, jf. [Bekendtgørelse om fremtidsfuldmagter § 2, stk. 2](#).

Betingede krav opstår først ved ikraftsættelsen. Selve oprettelsen er fri, men når fuldmagten skal aktiveres, udløses en række ufravigelige betingelser: anmodning fra fuldmagtsgiveren eller fremtidsfuldmægtigene i forening, forudgående drøftelse med fuldmagtsgiveren, underretning af nærmeste pårørende, lægeerklæring, tro og love-erklæring, gebyr – og Familieretshusets afgørelse efter [§ 7, stk. 1](#), som først får virkning ved tinglysning i Personbogen, jf. [§ 27, stk. 1](#).

Frivilligt, men reelt uundværligt i visse situationer. Fremtidsfuldmagten er praktisk talt påkrævet, hvis du ejer fast ejendom eller virksomhedsandele, hvis du er enlig eller uden nære pårørende, hvis du har børn af flere kuld eller et sameje, der skal kunne afvikles, eller hvis du ønsker at undgå, at en bank, en kommune eller Tinglysningsretten en dag afviser at handle med dine pårørende. Almindelige og "vedvarende" fuldmagter efter aftalelovens kapitel II giver ikke den samme sikkerhed ved inhabilitet – se [praksisoversigten om fuldmagt efter aftaleloven §§ 10-27](#).

§ 2 Det skal dokumentet indeholde

1. Fuldmagtsgiveren skal være fyldt 18 år og ved oprettelsen være i stand til at handle fornuftsmæssigt – dette er en gyldighedsbetingelse, ikke en formalitet. *(Lov om fremtidsfuldmagter § 1)*
2. Registreringen skal indeholde fuldmagtsgiverens navn og personnummer, fremtidsfuldmægtigenes navne og personnumre, eventuelle subsidiære fuldmægtiges navne og personnumre samt selve fuldmagtens indhold som tekst. *(Bekendtgørelse om fremtidsfuldmagter § 1, stk. 2)*
3. Fuldmagten skal afgrænse sit område: økonomiske forhold, personlige forhold eller begge dele – og kan begrænses til ét eller flere bestemte forhold. Forarbejderne anbefaler udtrykkeligt brede beføjelser, fordi det er svært at forudse behovet. *(Lov om fremtidsfuldmagter § 2, stk. 1)*
4. Skal fast ejendom kunne sælges, pantsættes eller udlejes, og skal bankkonti, værdipapirer og offentlige ydelser kunne håndteres, skal disse beføjelser ligge inden for fuldmagtens område – fuldmægtigen binder kun fuldmagtsgiveren "inden for fuldmagtens område". *(Lov om fremtidsfuldmagter § 9, stk. 1)*
5. Udpeges flere fremtidsfuldmægtige, skal fuldmagten tage udtrykkelig stilling til, om de skal handle i forening – ellers har de hver for sig fulde beføjelser. *(Lov om fremtidsfuldmagter § 11, stk. 1)*
6. Fuldmagten bør indsætte en eller flere subsidiære fremtidsfuldmægtige, som træder i funktion ved den primære fuldmægtigs forfald – ellers står man uden repræsentant, hvis vedkommende dør, frasiger sig hvervet eller selv kommer under værgemål. *(Lov om fremtidsfuldmagter § 2, stk. 2)*
7. Ønskes et privat tilsyn ved siden af Familieretshusets, skal fuldmagten bestemme, at en navngiven tredjepart (identificeret ved navn og fødselsdato eller cvr-nummer - Justitsministeriets vejledning anviser ikke at skrive cpr-nummeret i fuldmagtsteksten) skal have indseende med fuldmægtigens hverv – og eventuelt kunne tilbagekalde fuldmagten. *(Lov om fremtidsfuldmagter § 2, stk. 3)*
8. Skal der kunne ydes andet end sædvanlige lejlighedsgaver, skal den konkrete gave, gavemodtageren og gavens genstand være udtrykkeligt bestemt i fuldmagten – et skøn kan ikke overlades til fuldmægtigen. *(Lov om fremtidsfuldmagter § 15)*
9. Fuldmagten bør tage stilling til vederlag til fremtidsfuldmægtigen; er intet bestemt, kan fuldmægtigen alene få dækket nødvendige omkostninger til hvervet af fuldmagtsgiverens midler. *(Lov om fremtidsfuldmagter § 17)*
10. Fuldmagten bør tage stilling til, om fremtidsfuldmægtigen må meddele andre fuldmagt til afgrænsede økonomiske forhold – ellers gælder adgangen hertil automatisk. *(Lov om fremtidsfuldmagter § 20, stk. 2)*
11. Fuldmagten skal oprettes skriftligt og digitalt i Fremtidsfuldmagtsregisteret og vedkendes for en notar – notarvedkendelsen skal ske inden 6 måneder fra registreringen, ellers må processen begynde forfra. *(Lov om fremtidsfuldmagter § 3, stk. 1)*
12. Der må kun være registreret én fremtidsfuldmagt pr. fuldmagtsgiver; skal indholdet ændres, skal der oprettes et nyt samlet fuldmagtsdokument efter de samme formkrav. *(Lov om fremtidsfuldmagter § 3, stk. 3)*

LOV

Bekendtgørelse om fremtidsfuldmagter § 1, stk. 2

Lov om fremtidsfuldmagter § 1

Lov om fremtidsfuldmagter § 2, stk. 1, 2, 3

Lov om fremtidsfuldmagter § 3, stk. 1, 3

Lov om fremtidsfuldmagter § 9, stk. 1

Lov om fremtidsfuldmagter § 11, stk. 1

Lov om fremtidsfuldmagter § 15

Lov om fremtidsfuldmagter § 17

Lov om fremtidsfuldmagter § 20, stk. 2

§ 3 Parterne, registret og notaren – sådan bliver fremtidsfuldmagten til

Fuldmagtsgiveren er den, der opretter fuldmagten. **Fremtidsfuldmægtigen** er den udpegede repræsentant og skal ifølge forarbejderne være en fysisk person. Ved siden af kan indsættes **subsidiære fremtidsfuldmægtige**, der efter § 2, stk. 2 træder i funktion, når de primære er forhindrede – og en **tredjepart med indseende** efter § 2, stk. 3, som fuldmagtsgiveren kan give et privat tilsyn ved siden af Familieretshusets. Forarbejderne fremhæver, at det private tilsyn kan tillægges beføjelse til at godkende bestemte dispositioner eller ligefrem til at tilbagekalde fuldmagten, og at tilsynspersonen skal kunne identificeres entydigt. Justitsministeriets vejledning anviser navn og fødselsdato eller cvr-nummer - ikke cpr-nummer.

Selve oprettelsen sker digitalt i **Fremtidsfuldmagtsregisteret** via Tinglysningsrettens portal, hvor der efter **Bekendtgørelse om fremtidsfuldmagter § 1, stk. 2** skal registreres navne og personnumre på alle involverede samt fuldmagtens tekst. Fuldmagtsgiverens digitale oprettelse er selve underskriften. Herefter skal fuldmagten **vedkendes for en notar**, der ved sin påtegning erklærer sig om identitet, evnen til fornuftsmæssigt at oprette fuldmagten, hvem der var til stede, og andre forhold af betydning for gyldigheden, jf. § 3, stk. 2. Konstruktionen er bevidst bygget over testamentsreglerne i **Arveloven § 63**; notarialforretningen koster 300 kr. efter **Retsafgiftsloven § 33**.

Personer, der er fritaget for Digital Post, kan i stedet oprette en **papirbaseret** fremtidsfuldmagt efter **bekendtgørelsens §§ 3-5**: fuldmagten indgives og underskrives ved personligt fremmøde i Familieretshuset, som selv påser identitet og fornuftsmæssig handleevne og dermed varetager notarens funktion. Her er fuldmagten først gyldigt oprettet, når Familieretshuset har registreret og påtegnet den, jf. **bekendtgørelsens § 8**.

Så længe fuldmagten ikke er sat i kraft, er den ikke offentligt tilgængelig – kun fuldmagtsgiveren, Familieretshuset og domstolene har adgang til registeret, jf. **bekendtgørelsens § 9**. Først ved ikraftsættelsen overføres fuldmagten til Personbogen, hvor aftaleparter kan se den. Endelig gælder, at der kun kan være **én** registreret fremtidsfuldmagt pr. person; ændringer sker efter § 22 ved at registrere et nyt samlet fuldmagtsdokument.

LOV

Arveloven § 63

Bekendtgørelse om fremtidsfuldmagter § 1, stk. 2

Bekendtgørelse om fremtidsfuldmagter § 8

Lov om fremtidsfuldmagter § 2, stk. 2

Lov om fremtidsfuldmagter § 3, stk. 2

Retsafgiftsloven § 33

§ 4 Fra sovende til virksom: ikraftsættelsen i Familieretshuset

En oprettet fremtidsfuldmagt har ingen retsvirkning i sig selv. Den skal **sættes i kraft**, og det sker efter anmodning fra fuldmagtsgiveren selv eller fra fremtidsfuldmægtigene i forening, jf. § 4, stk. 1. Indgives anmodningen af fuldmægtigene, skal de først **drøfte** den med fuldmagtsgiveren, medmindre denne ikke er i stand til at forstå betydningen – og udtaler fuldmagtsgiveren sig imod, kan anmodningen slet ikke behandles, jf. § 4, stk. 2. Desuden skal de **nærmeste pårørende** underrettes om anmodningen og om deres adgang til at gøre indsigelse, jf. § 4, stk. 3. At disse skridt er taget, bekræftes med en erklæring på tro og love.

Anmodningen skal vedlægges en **lægeerklæring** om, at fuldmagtsgiveren er kommet i den tilstand, som ikraftsættelsen er betinget af, jf. § 5, stk. 1. Erklæringens indhold er fastlagt i **bekendtgørelsens § 15**: diagnose, forløbet af svækkelsen, hvordan helbredet konkret påvirker evnen til at varetage egne forhold,

en rent lægelig vurdering af evnen i økonomiske og personlige forhold, og om fuldmagtsgiveren kan forstå betydningen af ikraftsættelsen. Fremtidsfuldmægtigen kan selv rekvirere erklæringen efter [bekendtgørelsens § 14](#). Familieretshuset kan efter [§ 5, stk. 2](#) undtagelsesvis se bort fra kravet og kan efter [§ 6](#) indhente yderligere oplysninger, også uden samtykke.

Familieretshuset sætter fuldmagten i kraft, hvis betingelserne er opfyldt – men **ikke** i forhold til en fuldmægtig, der er under 18 år, er under værgemål eller selv har fået en fremtidsfuldmagt sat i kraft, jf. [§ 7, stk. 2](#). Og fuldmagten kan slet ikke sættes i kraft, hvis det på grundlag af de foreliggende oplysninger findes **betænkeligt**; knytter betænkeligheden sig kun til en del af fuldmagten eller til én fuldmægtig, kan der ske **delvis** ikraftsættelse. Afgørelsen får først virkning fra tinglysningen i Personbogen, og det er derfra, fuldmægtigen er legitimeret over for banker, kommuner og aftaleparter.

For ikraftsættelsen betales et gebyr, jf. [bekendtgørelsens § 23](#); satsen blev senest forhøjet til 1.475 kr. med virkning fra 1. januar 2025 ved [Bekendtgørelse nr. 1547 af 9. december 2024 om ændring af bekendtgørelse om fremtidsfuldmagter](#). Familieretshusets afgørelser kan påklages til Civilstyrelsen af fuldmagtsgiveren, dennes ægtefælle eller samlever og fuldmægtigene inden 4 uger, jf. [§ 29](#) – for ikraftsættelsesafgørelser regnet fra tinglysningen.

LOV

[Bekendtgørelse om fremtidsfuldmagter § 15](#)
[Bekendtgørelse om fremtidsfuldmagter § 23, stk. 1](#)
[Lov om fremtidsfuldmagter § 4, stk. 2](#)
[Lov om fremtidsfuldmagter § 5, stk. 1](#)
[Lov om fremtidsfuldmagter § 7, stk. 3](#)
[Lov om fremtidsfuldmagter § 27, stk. 1](#)
[Lov om fremtidsfuldmagter § 29, stk. 1](#)

§ 5 Hvad fuldmægtigen må – og de fire ufravigelige forbud

I **økonomiske forhold** bliver fuldmagtsgiveren umiddelbart berettiget og forpligtet over for tredjemand ved fuldmægtigens handlinger i fuldmagtsgiverens navn og inden for fuldmagtens område, jf. [§ 9, stk. 1](#). Loven låner en række af aftalelovens fuldmagtsregler til udfyldning. I **personlige forhold** er rækkevidden snævrere: fuldmægtigen repræsenterer fuldmagtsgiveren over for offentlige myndigheder og private, der udfører opgaver for det offentlige, jf. [§ 10](#). Forarbejderne præciserer, at det dækker ansøgninger om hjælp, pension og tilskud, udøvelse af partsrettigheder, aktindsigt – også i egen journal – samtykke til behandling af personoplysninger og tilkendegivelser om pleje og omsorg. Men myndigheden kan kræve personligt fremmøde, hvor det er af betydning for sagen, og særlige repræsentationsregler i anden lovgivning begrænser fuldmægtigen tilsvarende.

Grænsen mellem fremtidsfuldmægtig og værge er netop skarpest på det personlige område. Forarbejderne til [§ 10](#) siger udtrykkeligt, at fremtidsfuldmægtigen **ikke** har værgens særlige beføjelse efter servicelovens magtanvendelsesregler til at tiltræde en kommunal indstilling om flytning af en svært dement borger til et bestemt botilbud. Ankestyrelsens principafgørelse 57-17 viser konsekvensen af, at den kompetence er reserveret værgen: en afgørelse om flytning uden samtykke blev ophævet som ugyldig, fordi borgeren manglede en personlig værge til at udnytte retten til frit valg af botilbud. Ankestyrelsens principmeddelelse 17-22 og den ældre C-35-07 tegner rammerne for, hvornår flytning uden samtykke overhovedet kan ske. Er der behov for at træffe den slags beslutninger, må værgemål supplere fremtidsfuldmagten – se [praksisoversigten om umyndiggørelse og værgemål](#).

Er der flere fuldmægtige, har de efter [§ 11, stk. 1](#) hver for sig de fulde beføjelser, medmindre andet er bestemt. Fuldmægtigen skal følge fuldmagtens anvisninger, varetage fuldmagtsgiverens interesser og så vidt muligt inddrage fuldmagtsgiveren samt dennes ægtefælle eller samlever før vigtigere dispositioner, jf. [§ 12, stk. 1](#). Fuldmægtigen kan tilbagekalde andre fuldmagter inden for området og meddele andre en afgrænset undermagt, jf. [§ 20, stk. 1](#) – men undermagten kan aldrig omfatte dispositioner, fuldmægtigen selv er afskåret fra.

De fire ufravigelige spærreer er: **selvkontrahering og interessekonflikt** (§ 13 – hvor allerede *risikoen* for konflikt er nok; forarbejderne gør dog undtagelse for ægtefællers salg af en samejet ejendom, herunder til et fælles barn), **adskillelse af midler** (§ 14, dog ikke for ægtefælle eller samlever), **gaveforbuddet** (§ 15) og **kautionsforbuddet** i [§ 16](#), hvorefter fuldmagtsgiveren ikke kan forpligtes ved kaution eller anden sikkerhedsstillelse for tredjemands gæld. Justitsministeren kan efter [§ 19](#) fastsætte nærmere regler om pligter, regnskabsførelse og en øvre grænse for vederlag.

LOV

[Lov om fremtidsfuldmagter § 9, stk. 1](#)
[Lov om fremtidsfuldmagter § 10](#)
[Lov om fremtidsfuldmagter § 12, stk. 1](#)
[Lov om fremtidsfuldmagter § 13](#)
[Lov om fremtidsfuldmagter § 14](#)
[Lov om fremtidsfuldmagter § 16](#)
[Lov om fremtidsfuldmagter § 20, stk. 1](#)

PRAKSIS	Ankestyrelsen · Flytning uden samtykke: Definition af 'ganske særlige tilfælde' efter serviceloven § 129, stk. 2	01.01.2022
	Ankestyrelsen · Frit valg af botilbud ved flytning uden samtykke: Krav om værgemål for udnyttelse af retten	01.01.2017
	Ankestyrelsen · Betingelser for flytning uden samtykke: Ikke opfyldt, når nødvendig hjælp kan gives i nuværende botilbud	01.01.2007

§ 6 Tilsyn, ophør og forholdet til værgemål og almindelige fuldmagter

Familieretshuset fører tilsyn med fremtidsfuldmægtigen efter [§ 21, stk. 1](#). Tilsynet er reaktivt – et "vagthund light": bliver Familieretshuset gennem henvendelse eller på anden måde opmærksom på forhold, der må antages at stride mod fuldmagtsgiverens interesser, kan der iværksættes en undersøgelse, fuldmægtigen skal give de nødvendige oplysninger og efterkomme pålæg, og Familieretshuset kan indhente oplysninger hos social- og sundhedsmyndigheder og hos personer med kendskab til fuldmagtsgiveren. Der er ingen løbende regnskabskontrol som ved værgemål, og derfor er det private tilsyn efter § 2, stk. 3 og en klar dokumentationspraksis efter § 12, stk. 2 den reelle beskyttelse. Svinger det, hæfter fuldmægtigen personligt efter § 18, og Familieretshuset kan efter [§ 26](#) træffe afgørelse om helt eller delvist ophør, når betingelserne for ikraftsættelsen ikke længere er til stede.

En ikke-ikraftsat fuldmagt tilbagekaldes efter de samme formkrav som oprettelsen. En **ikraftsat** fuldmagt kan kun tilbagekaldes eller ændres, hvis fuldmagtsgiveren er i stand til at forstå betydningen heraf, og det kræver en afgørelse fra Familieretshuset, jf. [§ 22, stk. 3](#). Har fuldmagtsgiveren tillagt en tredjepart tilbagekaldelsesret, kan denne tilbagekalde helt eller delvis efter [§ 23](#). Fuldmagten ophører automatisk ved fuldmagtsgiverens død og som udgangspunkt også, hvis fuldmagtsgiveren kommer under værgemål, jf. [§ 24, stk. 1](#) – dog ikke, hvis værgemålet angår forhold uden for fuldmagten eller forhold, fuldmægtigen er afskåret fra. Alle disse ændringer får først virkning ved tinglysning i Personbogen.

De to ordninger er koblet sammen: fremtidsfuldmægtigen kan selv anmode om værgemål, og Familieretshuset kan af egen drift indlede en værgemålssag, hvis en fremtidsfuldmagt **ikke** sættes i kraft, tilbagekaldes eller

ophører, jf. [Værgemålsloven § 16](#). Ved interessekonflikt beskikkes en særlig værge, uanset om der er tale om en værge eller en fremtidsfuldmægtig. Værgemål med **fratagelse af den retlige handleevne** efter [Værgemålsloven § 6](#) er derimod det indgribende alternativ, som fremtidsfuldmagten er tænkt at gøre unødvendigt.

Endelig forholdet til de almindelige fuldmagter: en "vedvarende" bankfuldmagt eller generalfuldmagt efter aftalelovens kapitel II er retligt usikker, når fuldmagtsgiveren mister evnen. [Aftaleloven § 22](#) begrænser tredjemands retsstilling, når fuldmagtsgiveren kommer under værgemål med fratagelse af handleevnen, og [§ 24](#) tillader kun fuldmægtigen at foretage det, der er nødvendigt for at beskytte mod tab, indtil værgen eller boet kan handle. Netop derfor er fremtidsfuldmagten konstrueret som en særlig, registreret og tinglyst fuldmagtstype. Om de almindelige regler henvises til [praksisoversigten om fuldmagt efter aftaleloven](#), om arvevirkningerne til [praksisoversigten om arveret](#), og om det strafferetlige værn mod udnyttelse af svækkede til [praksisoversigten om forbrydelser mod ældre og sårbare](#). Finansielle Ankenævns sag 132/2021 viser, hvor svært det er at få klarhed bagefter: da faderens bo var afsluttet som boudlæg, kunne den ene søn ikke få indsigt i faderens kontobevægelser og dermed ikke få efterprøvet sin mistanke om, at broderen havde misbrugt den demente fars midler.

LOV

[Aftaleloven § 22](#)[Lov om fremtidsfuldmagter § 18](#)[Lov om fremtidsfuldmagter § 21, stk. 1](#)[Lov om fremtidsfuldmagter § 24, stk. 1](#)[Lov om fremtidsfuldmagter § 26](#)[Værgemålsloven § 16, stk. 2](#)[Værgemålsloven § 47](#)

PRAKSIS **Det finansielle ankenævn** · Krav om udlevering af oplysninger om afdød fars bankengagement afvist 23.11.2021 pga. tavshedspligt

§ 7 Typiske faldgruber

Fuldmagten mangler beføjelse til at sælge huset. En snæver fuldmagt, der kun nævner "bankforretninger" eller "løbende økonomi", giver ikke fremtidsfuldmægtigen adgang til at sælge eller pantsætte fast ejendom, fordi retsvirkningen efter [§ 9, stk. 1](#) kun rækker "inden for fuldmagtens område". Når plejehjemspladsen er en realitet og huset skal sælges, kan hullet ikke længere lappes – fuldmagtsgiveren kan jo ikke længere oprette en ny fuldmagt. Resultatet er, at der må søges værgemål ved siden af fremtidsfuldmagten, med den forsinkelse og de omkostninger det medfører.

Ingen subsidier fremtidsfuldmægtig. Er der kun udpeget én fremtidsfuldmægtig, ophører fremtidsfuldmagten, hvis den pågældende frasiger sig hvervet, kommer under værgemål eller får sin egen fremtidsfuldmagt sat i kraft, jf. [§ 25, stk. 1](#). Det samme gælder reelt ved dødsfald. Uden en subsidier fuldmægtig, der kan træde i funktion efter [§ 11, stk. 2](#), står fuldmagtsgiveren uden repræsentant – og Familieretshuset kan da af egen drift indlede en værgemålssag.

Notarvedkendelsen glemmes eller sker for sent. Mange opretter fuldmagten digitalt og tror, den dermed er på plads. Fuldmagten er først gyldigt oprettet, når den både er registreret og vedkendt for notaren, og vedkendelsen skal ske inden 6 måneder. Sker det ikke, afviser Familieretshuset en senere anmodning om ikraftsættelse, fordi fuldmagten ikke er gyldigt oprettet, jf. [§ 4, stk. 4](#) – og på det tidspunkt er det som regel for sent at rette op.

Man venter, til evnen allerede er svækket. Notaren skal erklære sig om, hvorvidt fuldmagtsgiveren fornuftsmæssigt kan oprette fuldmagten. Ifølge forarbejderne kan notaren afvise at medvirke, udsætte forretningen for at få en lægeerklæring, eller give udtryk for sin **tvivl** i påtegningen – og en sådan tvivlspåtegning indgår efterfølgende i Familieretshusets ikraftsættelsessag og kan gøre den betænkelig efter [§](#)

7, stk. 3. En fuldmagt oprettet i sidste øjeblik er derfor både svær at få igennem notaren og svag, når den skal bruges.

Vage gavebestemmelser – generationsskiftet falder. Formuleringer som "fuldmægtigen kan yde gaver efter eget skøn" holder ikke. Efter § 15 kan fremtidsfuldmægtigen kun yde gaver, der er sædvanlige og ikke står i misforhold til fuldmagtsgiverens kår, eller som er *bestemt* i fuldmagten – og forarbejderne kræver, at fuldmagtsgiveren udtrykkeligt har truffet bestemmelse om både gavens indhold og modtageren. Ellers falder de planlagte årlige afgiftsfri gaver til børn og børnebørn og den lovede overdragelse af sommerhuset.

Fremtidsfuldmægtigen vil handle med sig selv. Forbuddet i § 13 er absolut og kan ikke ophæves i fuldmagten: fuldmægtigen kan hverken indgå retshandler med sig selv eller i øvrigt bruge fuldmagten, hvor der blot *kan* foreligge modstridende interesser. Skal barnet købe forældrenes hus, må dispositionen derfor foretages af en anden eller subsidiær fuldmægtig – eller der må beskikkes en særlig værge efter [Værgemålsloven § 47](#). Handles der alligevel, risikerer aftalen at blive tilsidesat, og fuldmægtigen bliver erstatningsansvarlig.

Sammenblandet økonomi og manglende dokumentation. Fremtidsfuldmægtigen skal holde fuldmagtsgiverens midler adskilt fra sine egne (undtagen ægtefælle/samlever) og opbevare fornøden dokumentation for alle dispositioner, jf. § 14 og § 12, stk. 2. Svigtes det, kan Familieretshuset iværksætte undersøgelse og sætte fuldmagten ud af kraft, og fuldmægtigen hæfter personligt for tabet efter § 18-. Efterfølgende opklaring er ofte umulig: bankernes tavshedspligt spærrer for, at andre pårørende kan få indsigt i afdødes konti, som Finansielle Ankenævns sag 132/2021 illustrerer.

Man tror, fuldmagten dækker alle personlige beslutninger. Fremtidsfuldmagt i personlige forhold rækker efter § 10 kun til repræsentation over for offentlige myndigheder og private, der udfører opgaver for det offentlige. Den giver ikke ret til at møde som rettergangsfuldmægtig, og forarbejderne siger udtrykkeligt, at fremtidsfuldmægtigen **ikke** har værgens særlige beføjelse til at tiltræde en kommunal indstilling om flytning til et bestemt botilbud efter servicelovens magtanvendelsesregler. Dybt personlige dispositioner som testamente og ægteskab kan under ingen omstændigheder foretages af en fuldmægtig.

§ 8 Relaterede dokumenter

- [Testamente](#) – Rådighed over arven inden for tvangsarvens grænser – notartestamente, friarv og de dispositioner der holder i skifteretten
- [Ægtepagt](#) – Aftalen om formueordningen i ægteskabet – særejeformer, gyldig tinglysning og pensionskompensation
- [Gavebrev](#) – Dokumentation af gaver – afgiftsfri bundbeløb, gaveanmeldelse, særejeklausuler og kreditorernes grænser
- [Samejeoverenskomst](#) – Aftalen når to eller flere ejer bolig sammen – ejerbrøk, hæftelse, exit og opløsning ved uenighed

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Bekendtgørelse om
fremtidsfuldmagter § 2

stk. 2

[Lov om fremtidsfuldmagter § 1](#)

Lov om fremtidsfuldmagter § 2	stk. 1	Lov om fremtidsfuldmagter § 3	stk. 1
Lov om fremtidsfuldmagter § 7	stk. 1	Lov om fremtidsfuldmagter § 15	
Lov om fremtidsfuldmagter § 21	stk. 1	Lov om fremtidsfuldmagter § 27	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

4 afgørelser

ANKESTYRELSEN · NÆVN / KLAGINSTANS			3
01.01.2022	Flytning uden samtykke: Definition af 'ganske særlige tilfælde' efter serviceloven § 129, stk. 2		17-22
01.01.2017	Frit valg af botilbud ved flytning uden samtykke: Krav om væрге for udnyttelse af retten		57-17
01.01.2007	Betingelser for flytning uden samtykke: Ikke opfyldt, når nødvendig hjælp kan gives i nuværende botilbud		C-35-07
DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGINSTANS			1
23.11.2021	Krav om udlevering af oplysninger om afdød fars bankengagement afvist pga. tavshedspligt		132/2021

02

PRAKSISOVERSIGT · FAMILIE- & PRIVATDOKUMENTER

Gavebrev

Dokumentation af gaver – afgiftsfri bundbeløb, gaveanmeldelse, særejeklausuler og kreditorernes grænser

Version 1 · Opdateret 21. jul. 2026 · 9 afgørelser · 2021-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Et **gavebrev** er den skriftlige dokumentation for, at en person (gavegiver) vederlagsfrit overfører et formuegode – kontanter, værdipapirer, en bil, en ejerandel eller fast ejendom – til en anden person (gavemodtager), og på hvilke vilkår. Der findes ingen lov, der kræver et gavebrev, og intet formkrav: et gaveløfte er som udgangspunkt bindende, også når det er givet mundtligt. Gavebrevet er derfor ikke et gyldighedsdokument, men et **bevis- og styringsdokument**.

Parterne er giver og modtager – men de reelle modspillere står uden for papiret: Skattestyrelsen, der skal vurdere om der er tale om en afgiftspligtig gave, et lån eller skattepligtig indkomst; modtagerens ægtefælle, der ved en skilsmisse kan kræve halvdelen, hvis gaven ikke er gjort til særeje; giverens kreditorer og et eventuelt konkursbo, der kan kræve gaven omstødt; og giverens arvinger, der kan hævde, at gaven reelt var en dødsdisposition eller et arveforskud.

Oversigten er ordnet efter dokumentets logik: først hvornår gavebrevet er frivilligt, og hvornår omstændighederne alligevel udløser *pligter* (gaveanmeldelse, testamentsform, tinglysning). Derefter checklisten over hvad gavebrevet bør og skal indeholde med hjemmel pr. punkt, dernæst de typiske fejl med deres konsekvenser, og til sidst uddybende afsnit om gavebegrebet, afgiftssporet, særeje- og forvaltningsklausulerne samt de situationer, hvor gaven bliver anfægtet.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Gavebrevet er frivilligt og uden formkrav – men den, der påberåber sig en gave, har bevisbyrden, og en udokumenteret kontantoverførsel bliver hos Skattestyrelsen let til skattepligtig indkomst i stedet for en afgiftsfri gave.
- 02** Bundbeløbet i [boafgiftsloven § 23, stk. 1](#) er en årlig ramme pr. giver pr. modtager: i 2026 udgør det 80.600 kr. til børn, børnebørn, forældre, samlevende gennem 2 år m.fl. og 28.200 kr. til svigerbørn; gaver mellem ikke-fraseparerede ægtefæller er helt afgiftsfri.
- 03** Over bundbeløbet er satsen 15 pct. – men 36,25 pct. for gaver til stedforældre og bedsteforældre, og 10 pct. (2026) for erhvervsvirksomheder, der opfylder betingelserne for nedsat afgift.

- 04** Afgiften påhviler modtageren, men giveren **hæfter solidarisk**, jf. [boafgiftsloven § 30](#) – en glemt anmeldelse rammer altså begge parter, og giveren kan betale afgiften uden at det udløser ny afgift.
- 05** Personer uden for gaveafgiftskredsen betaler ikke gaveafgift, men **indkomstskat** af gaven, jf. [statsskatteloven § 4, litra c](#) – det gælder bl.a. samlevende, der endnu ikke har haft fælles bopæl i 2 år, og (indtil 2027) søskende.
- 06** Særeje kan kun bestemmes af giveren selv og kun i selve gaven; til gengæld kan giveren vælge skilsmisssæreje, fuldstændigt særeje eller kombinationssæreje – men ikke sumsæreje eller sumdeling.
- 07** Gaver til mindreårige og andre under værgemål er som udgangspunkt **ikke** omfattet af værgemålslovens forvaltnings- og tilsynsregler; det bliver de kun, hvis giveren udtrykkeligt har bestemt det, jf. [værgemålsloven § 37](#).
- 08** Gaven er ikke uangribelig: den kan omstødes efter [konkursloven § 64](#), hvis giveren går konkurs inden for 6 måneder – 1 år, og 2 år for nærtstående – og den kan blive medregnet i boafgiftsgrundlaget som dødslejegave.

§ 1 Hvornår er dokumentet påkrævet?

Gavebrevet er aldrig i sig selv lovpligtigt. Dansk ret opstiller ingen formkrav til gaver mellem levende. En pengeoverførsel, en overdragelse af en bil eller en bankkonto er gyldig uden papir, og et gaveløfte binder giveren, når det er kommet til modtagerens kundskab. Pligt-statusen er derfor **frivillig** – men netop derfor bærer den, der påberåber sig gaven, bevisbyrden, hvis den senere bestrides.

Betingede pligter, som gaven udløser – og som gavebrevet er redskabet til at håndtere:

- **Gaveanmeldelse.** Overstiger årets samlede gaver til den samme modtager det afgiftsfri bundbeløb, skal *både* giver og modtager indgive anmeldelse om gaven og dens afgiftspligtige værdi til Skattestyrelsen senest **1. maj i det følgende år**, jf. [boafgiftsloven § 26, stk. 1](#). Dør giveren eller modtageren, forkortes fristen til 8 uger efter dødsfaldet, jf. [§ 26, stk. 2](#). Gavebrevet erstatter ikke anmeldelsen – men det er det bilag, anmeldelsen hviler på.
- **Testamentsform ved dødsgaver.** Er gaven bestemt til først at blive opfyldt efter giverens død, eller er den givet kort før døden på et tidspunkt, hvor døden var nært forestående og giveren var klar over det, gælder **reglerne om testamente** i stedet, jf. [arveloven § 93](#). Et almindeligt gavebrev er da ikke tilstrækkeligt – dokumentet skal opfylde testamentsformen.
- **Tinglysning ved fast ejendom.** Gives fast ejendom, skal rettigheden tinglyses for at få gyldighed mod aftaler om ejendommen og mod retsforfølgning, jf. [tinglysningsloven § 1](#). Gavebrevet fungerer her ofte som selve overdragelsesdokumentet bag skødet.
- **Særeje kan kun bestemmes af giveren – og kun i gavedispositionen.** Vil giveren sikre, at gaven ikke deles med modtagerens ægtefælle, skal bestemmelsen om særeje træffes af giveren selv, jf. [ægtefælleloven § 23](#). Der kræves ingen ægtepagt, men bestemmelsen kan ikke tilføjes bagefter – så er den eneste vej en ægtepagt mellem modtageren og dennes ægtefælle.

Frivilligt, men retssikrende: Uden gavebrev risikerer man at gaven bliver behandlet som skattepligtig indkomst eller som et lån, at bundbeløbene i [boafgiftsloven § 22](#) ikke kan dokumenteres udnyttet, at gaven indgår i modtagerens delingsformue ved skilsmisse, og at der opstår strid i dødsboet om, hvorvidt gaven var et arveforskud. Gavebrevet koster intet at oprette og er i praksis det billigste stykke risikostyring i familieformueretten.

§ 2 Det skal dokumentet indeholde

1. Fuld identifikation af gavegiver og gavemodtager (navn, adresse, cpr-nr.) og en angivelse af deres indbyrdes relation – relationen afgør både bundbeløbet, afgiftssatsen og om gaven i stedet er indkomstskattepligtig. (*Boafgiftsloven § 22, stk. 1*)
2. En præcis beskrivelse af gavens genstand – beløb, kontonummer, værdipapirer med ISIN/antal, matrikel- og ejendomsnummer, ideel andel – så det kan identificeres, nøjagtigt hvad der er overdraget.
3. Gavens værdi opgjort til handelsværdien på tidspunktet for modtagelsen, med angivelse af det anvendte værdiansættelsesgrundlag; værdiansættelsen er bindende for begge parter. (*Boafgiftsloven § 27, stk. 1*)
4. Overdragelses- og rådighedstidspunktet skal fremgå udtrykkeligt: gaven anses først for ydet, når modtageren har fået rådigheden, og afgiftspligten indtræder ved modtagelsen – det er datoen, der afgør hvilket kalenderårs bundbeløb der bruges. (*Boafgiftsloven § 26, stk. 1*)
5. En erklæring om, at gaven er endelig og ydet uden ret til tilbagekaldelse – eller, hvis gaven er betinget, en udtrykkelig angivelse af betingelsen, da en betinget gave først anses for modtaget, når betingelsen er opfyldt.
6. Eventuelle forbehold om brugs-, rente- eller indtægtsnydelse skal fremgå; giveren skal være opmærksom på, at afgiften da beregnes af hele værdien uden hensyn til nydelsen. (*Boafgiftsloven § 24, stk. 2*)
7. Særejeklausul, hvis gaven skal holdes uden for modtagerens ægteskab: giveren kan bestemme skilsmissesæreje, fuldstændigt særeje eller kombinationssæreje og kan begrænse det til genstands-, erhvervs- eller brøkdelsæreje – men ikke sumsæreje eller sumdeling. (*Ægtefælleloven § 23, stk. 1*)
8. Stillingtagen til, om modtageren og dennes ægtefælle senere skal kunne ændre særejebestemmelsen, og på hvilke betingelser – uden en sådan adgang er særejet låst. (*Ægtefælleloven § 23, stk. 2*)
9. Ved gaver til mindreårige eller personer under værgemål: udtrykkelig bestemmelse om, at midlerne skal bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling, og at forbrug kræver Familieretshusets godkendelse – disse regler gælder kun, hvis giveren har bestemt det. (*Værgemålsloven § 37*)
10. Stillingtagen til, om gaven skal være arveforskud, dvs. om værdien senere skal fradrages i modtagerens arv – uden en klar aftale er der ikke tale om arveforskud, og det giver strid i dødsboet. (*Arveloven § 43*)
11. Angivelse af, hvem der betaler gaveafgiften, og at parterne indgiver gaveanmeldelse; afgiften påhviler modtageren, men giveren hæfter solidarisk, og en afgift, giveren betaler for modtageren, er afgiftsfri for modtageren. (*Boafgiftsloven § 30, stk. 1*)
12. Datering og underskrift fra begge parter – modtagerens accept bør fremgå – og ved fast ejendom bør gavebrevet følges op af tinglyst adkomst, da rettigheden ellers ikke er beskyttet mod aftaler og retsforfølgning. (*Tinglysningsloven § 1, stk. 1*)

LOV

[Arveloven § 43](#)[Boafgiftsloven § 22, stk. 1](#)[Boafgiftsloven § 24, stk. 2](#)[Boafgiftsloven § 26, stk. 1](#)[Boafgiftsloven § 27, stk. 1](#)[Boafgiftsloven § 30, stk. 1](#)☐ ☐ ☐

[Tinglysningsloven § 1, stk. 1](#)
[Værgemålsloven § 37](#)
[Ægtefælleloven § 23, stk. 1, 2](#)

§ 3 Hvad er en gave – og hvornår er den ydet?

Der findes ingen legaldefinition af gaven. Højesteret tog udgangspunkt i det civilretlige gavebegreb i dom af 10. januar 2022 og formulerede det som en **vederlagsfri overførsel af et formuegode, der er udslag af gavmildhed** – i den sag betalinger fra et selskab på hovedanpartshaverens private gæld, som blev omstødt som gaver, fordi de ikke var forretningsmæssigt begrundede, og modtageren vidste eller burde vide det.

Afgørende for gavebrevet er skellet mellem **gaveløftet** og **fuldbyrdelsen**. Løftet binder giveren, men gaven er først *ydet*, når modtageren har fået rådigheden: pengene er overført, værdipapirerne registreret, bilen overgivet, skødet tinglyst. Det er fuldbyrdelsestidspunktet, der afgør, hvilket kalenderårs bundbeløb der bruges, hvornår afgiftspligten indtræder, og hvornår omstødelsesfristerne begynder at løbe. Er gaven gjort betinget, anses den først for modtaget, når betingelsen er indtrådt – derfor bør et gavebrev enten være ubetinget eller angive betingelsen ganske præcist.

Gavebrevet skal desuden afgrænse gaven mod tre naboinstitutter. Mod **lånet**: her udstedes i stedet et gældsbrev, og en senere eftergivelse er en selvstændig gave – Højesteret fastslog 14. november 2024, at et uforrentet, usikret anfordringsgældsbrev mellem nærtstående som klart udgangspunkt værdiansættes til pålydende (kurs 100), så eftergivelsen blev afgiftsberigtiget af hele beløbet. Mod **arveforskuddet**: der foreligger kun arveforskud, hvis det må anses for aftalt, at værdien senere skal fradrages i arven, jf. [arveloven § 43](#) – og vederlag for afkald på forventet arv samt forskud på forventet arv anses i afgiftsmæssig henseende som gaver. Mod **forsørgelsen**: underhold i giverens hjem eller på plejehjem er afgiftsfrit og skal ikke i gavebrev, jf. [boafgiftsloven § 24, stk. 1](#).

Endelig har gavebrevet en sikringsfunktion. Ved fast ejendom giver først tinglysningen beskyttelse mod aftaleerhververe og retsforfølgning; ved løsøre og kontanter er den reelle rådighedsovergang det afgørende. Et gavebrev, hvor gaven "gives", men giveren fortsat råder over aktivet, er et af de sikreste veje til at gaven tilsidesættes over for kreditorer og skattemyndigheder.

LOV

[Arveloven § 43](#)
[Boafgiftsloven § 24, stk. 1](#)
[Konkursloven § 64, stk. 1](#)
[Tinglysningsloven § 1, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom i sag om gaveafgift ved gældseftergivelse: Værdiansættelse af anfordringsgældsbreve mellem nærtstående	14.11.2024
	Højesteret · Højesterets dom om omstødelse af selskabsbetalinger af ejers private gæld som gaver	10.01.2022

§ 4 Afgiftssporet: personkreds, bundbeløb, satser og anmeldelse

Gaveafgiftskredsen er udtømmende opregnet i boafgiftsloven § 22, stk. 1: afkom, stedbørn og deres afkom, afdødt barns længstlevende ægtefælle, forældre, personer med mindst 2 års fælles bopæl med giveren, visse plejebørn samt stedforældre og bedsteforældre. Barnets eller stedbarnets ægtefælle (svigerbarnet) har sit eget, lavere bundbeløb, og gaver mellem ægtefæller, der ikke er fraseparerede, er helt afgiftsfri.

Beløbene reguleres årligt. **I 2026 udgør det afgiftsfri bundbeløb 80.600 kr.** pr. giver pr. modtager (2025: 76.900 kr.) og **28.200 kr. til svigerbørn**. Over bundbeløbet betales 15 pct., dog 36,25 pct. af gaver til stedforældre og bedsteforældre. For aktier og erhvervsvirksomheder, der opfylder betingelserne for nedsat afgift

i [boafgiftsloven § 23 a](#), er satsen nedsat – i 2026 til 10 pct. – og der er ved [lov nr. 369 af 9. april 2025](#) indført et retskrav på en skematisk værdiansættelse efter [boafgiftsloven § 12 a](#) samt vedtaget, at søskende fra 2027 optages i gaveafgiftskredsen med 15 pct. Falder modtageren uden for kredsen, er der ingen gaveafgift – men gaven er da personlig indkomst, jf. [statsskatteloven § 4](#), litra c, modsætningsvis [statsskatteloven § 5](#), litra b.

Værdien fastsættes til handelsværdien ved modtagelsen. For fast ejendom kan parterne som udgangspunkt støtte ret på [værdiansættelsescirkulæret](#), hvis punkt 6 tillader en afvigelse på ±15 pct. fra den offentlige vurdering – ændret til ±20 pct. for ejendomme vurderet efter den nye ejendomsvurderingslov ved [ændringscirkulære nr. 9792 af 27. september 2021](#). Reglen kan dog fraviges ved "særlige omstændigheder": Højesteret fastslog rammen i kendelsen af 26. april 2021, fraveg reglen 30. november 2023 på grund af en kort forinden optaget realkreditbelåning, 23. september 2024 på grund af dagsværdiansættelse i årsregnskabet og 20. juni 2024 helt for næringsejendomme i et generationsskifte. Siden 1. juli 2025 kan parterne desuden vælge at værdiansætte fast ejendom svarende til en ejendomsværdi ansat efter ejendomsvurderingslovens § 11.

Selve anmeldelsen er en pligt for **begge** parter og skal ske senest 1. maj året efter. Afgiften forfalder samtidig med anmeldelsen, påhviler modtageren, men giveren hæfter solidarisk; en afgift, giveren betaler for modtageren, er ikke en ny afgiftspligtig gave. Skattestyrelsen kan ændre værdiansættelsen inden 6 måneder efter anmeldelsens modtagelse, jf. [boafgiftsloven § 27, stk. 2](#). Ved gaver af fast ejendom kan tinglysningsafgift af gaveandelen fradrages i gaveafgiften – men Højesteret afviste 2. februar 2026 fradrag, hvor adkomsten blev tinglyst til et kommanditselskab i stedet for til gavemodtageren selv. Detaljerne i beregningen er behandlet i [praksisoversigten om gaveafgift og arvebeskatning](#), i [oversigten om rentefri familielån og anfordringslån](#) og – for virksomhedsoverdragelser – i [oversigten om generationsskifte](#).

LOV

[Boafgiftsloven § 22, stk. 2](#)[Boafgiftsloven § 23, stk. 2](#)[Boafgiftsloven § 27, stk. 2](#)[Boafgiftsloven § 30, stk. 1](#)[Statsskatteloven § 4](#)

PRAKSIS	Højesteret · Afvisning af fradrag for tinglysningsafgift i gaveafgift ved overdragelse til kommanditselskab	02.02.2026
	Højesteret · Højesterets afgørelse om fravigelse af 15 %-reglen ved gaveoverdragelse af ejendomsselskaber grundet dagsværdiansættelse i årsregnskab	23.09.2024
	Højesteret · Fravigelse af 15 %-reglen ved generationsskifte af næringsejendomme	20.06.2024
	Højesteret · Fravigelse af 15 %-reglen ved familieoverdragelse af fast ejendom grundet realkreditbelåning	30.11.2023
	Højesteret · Højesterets afklaring af 15 %-reglen ved værdiansættelse af fast ejendom i dødsboer	26.04.2021

§ 5 Særeje, ændringsadgang og forvaltning af gaver til børn

Særejeklausulen er den del af gavebrevet, der har størst økonomisk betydning på lang sigt – og den, der oftest glemmes. Efter ægtefælleloven § 23, stk. 1, kan en gavegiver træffe de samme bestemmelser om særeje, som ægtefæller selv kan aftale ved ægtepagt efter [ægtefælleloven § 12](#), bortset fra sumsæreje og sumdeling. Giveren kan altså vælge mellem **skilsmisessæreje** (gaven deles ikke ved separation eller skilsmisse, men indgår i delingen ved død), **fuldstændigt særeje** (gaven holdes uden for delingen både ved skilsmisse og ved død) og **kombinationssæreje**, og kan begrænse bestemmelsen til bestemte aktiver (genstandssæreje), til en bestemt erhvervelsesmåde (erhvervelsessæreje) eller til en brøkdel. Særejet kan tidsbegrænses eller aftrappes.

To forhold gør klausulen skrøbelig, hvis den ikke tænkes igennem. For det første er særejet som udgangspunkt låst: kun hvis giveren udtrykkeligt har bestemt det efter § 23, stk. 2, kan modtageren og dennes ægtefælle senere

ændre bestemmelsen. Mange giverne ønsker netop den fleksibilitet – men den skal skrives ind. For det andet gælder surrogationsprincippet: det, der træder i stedet for særeje, og indtægter af særeje er også særeje. Skal en kontant gave forblive særeje, når den investeres i et hus, kræver det altså ikke en ny bestemmelse – men blandes gaven sammen med delingsformue, bliver aktivet brøkdels-særeje efter forholdet mellem de anvendte midler, og dokumentationen for brøken er i praksis netop gavebrevet og bankoverførslen.

Bemærk, at giverens særejebestemmelse **ikke** kræver ægtepagt – det gør derimod en aftale, ægtefællerne selv indgår, som først er gyldig ved underskrift af begge og tinglysning i personbogen, jf. [ægtefælleloven § 20](#). Det er derfor gavebrevet – ikke ægtepagten – der er det rette instrument, når det er *giveren*, der vil styre.

Ved gaver til mindreårige og andre under værgemål gælder et tilsvarende "kun hvis giveren bestemmer det"-princip: reglerne om bestyrelse i en godkendt forvaltningsafdeling, regnskabspligt og Familieretshusets godkendelse af forbrug finder efter værgemålsloven § 37 kun anvendelse på gaver, hvis giveren har bestemt det. Vil giveren sikre, at en større pengegave rent faktisk er intakt, når barnet fylder 18 år, skal gavebrevet derfor udtrykkeligt bestemme forvaltning i en godkendt forvaltningsafdeling – og eventuelt fastsætte, hvad midlerne må bruges til. Ønsker giveren en egentlig båndlæggelse ud over værgemålets ophør, findes der ikke en direkte parallel til arvelovens båndlæggelsesregler for gaver, og konstruktionen bør derfor drøftes med en rådgiver, inden gavebrevet underskrives.

LOV

[Værgemålsloven § 37](#)[Ægtefælleloven § 12, stk. 1](#)[Ægtefælleloven § 23, stk. 2](#)[Ægtefælleloven § 25, stk. 1](#)

§ 6 Når gaven bliver anfægtet: dødsleje, kreditorer og ægtefællens deling

Gavebrevet møder sin prøve, når en tredjemand vil have gaven tilbage. Tre spor dominerer praksis.

Dødslejet. Gaver, der er bestemt til at blive opfyldt efter giverens død, og gaver givet kort før døden på et tidspunkt, hvor døden var nært forestående og giveren var klar over det, følger reglerne om testamente, jf. arveloven § 93 – sædvanlige gaver er dog undtaget. Højesteret stadfæstede 20. oktober 2023, at gaver på i alt 460.200 kr., der blev aftalt fem dage og overført to dage før dødsfaldet, og som netop svarede til de maksimale afgiftsfrie beløb, var dødslejegaver, hvis værdi skulle medregnes ved opgørelsen af det, afdøde efterlod sig. Timingen og størrelsen – knap halvdelen af formuen – vejede tungere end den lægelige usikkerhed om prognosen. Grænsedragningen er behandlet nærmere i [oversigten om dødsgaver og dødslejegaver](#).

Kreditorerne. Konkurslovens § 64 rammer gaven objektivt: fuldbyrdet senere end 6 måneder før fristdagen omstødes den uden videre; er den fuldbyrdet inden for 1 år – og for **nærtstående inden for 2 år** – omstødes den, medmindre det godtgøres, at giveren hverken var eller blev insolvent og utvivlsomt havde tilstrækkelige midler. Lejlighedsgaver, der ikke stod i misforhold til giverens økonomi, er undtaget. Højesteret viste 1. juni 2022, hvor langt konsekvenserne rækker: en ejendom overdraget som gave mellem ægtefæller og først tinglyst tre år senere skabte en omstødelsesrisiko, som banken burde have indset, og de efterfølgende dispositioner blev omstødt. Rammerne gennemgås i [oversigten om omstødelse i konkurs](#).

Ægtefællen. Har en ægtefælle givet tredjemand en gave, der medfører nærliggende risiko for, at den anden ægtefælle ikke kan få dækket sine krav ved formuedelingen, og var modtageren i ond tro, kan gaven kræves tilbage efter [ægtefælleloven § 10](#). Sagen skal anlægges inden 1 år efter kendskabet og senest 3 år efter, gaven blev givet – og hvor tinglysning er nødvendig for beskyttelse mod retsforfølgning, regnes gaven først for givet

ved sikringsakten. Netop derfor er datering og rettidig sikringsakt to forskellige ting i et gavebrev. Gaver mellem ægtefæller og deres kreditorbeskyttelse er behandlet i [oversigten om gaver mellem ægtefæller](#).

Fællesnævneren er, at et korrekt oprettet og korrekt anmeldt gavebrev ikke i sig selv immuniserer gaven.

Det, der gør forskellen i sagerne, er den dokumenterede *timing*, den dokumenterede *rådighedsovergang* og den dokumenterede *solvens* på gavetidspunktet – alt sammen forhold, gavebrevet kan og bør tage stilling til, mens det stadig er muligt.

LOV

Arve_loven § 93, stk. 1

Boafgifts_loven § 26, stk. 2

Konkurs_loven § 64, stk. 2

Ægtefælle_loven § 10, stk. 1

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift	20.10.2023
	Højesteret · Højesteretsdom om omstødelse af sikkerhedsstillelse og gældsafvikling grundet utilbørlig begunstiggelse af bank	01.06.2022
	Højesteret · Højesterets dom om omstødelse af selskabsbetalinger af ejers private gæld som gaver	10.01.2022

§ 7 Typiske faldgruber

Kontantgaven uden papir – bevisbyrden falder på modtageren. Løbende indsætninger fra forældre på et barns konto uden gavebrev bliver i praksis behandlet som skattepligtige eller afgiftspligtige gaver, medmindre modtageren kan dokumentere det modsatte. Skattestyrelsen kan foretage en skønsmæssig ansættelse af gavens værdi, når anmeldelse ikke foreligger rettidigt, jf. [boafgiftsloven § 26, stk. 3](#). Uden gavebrev og bankspor kan man heller ikke bevise, at flere års bundbeløb er udnyttet lovligt.

Glemt gaveanmeldelse inden 1. maj. Anmeldelsespligten er selvstændig og gælder både giver og modtager. Forsømmes den, påløber der rente fra den 1. i den måned, hvor anmeldelsen skulle have været indsendt, jf. [boafgiftsloven § 38](#), og både urigtige oplysninger og undladt anmeldelse kan straffes med bøde – og ved forsæt til unddragelse med fængsel indtil 1 år og 6 måneder, jf. [boafgiftsloven § 41](#). At gaven er dokumenteret i et gavebrev fritager ikke for anmeldelsen.

Gavebrev uden særejeklausul. Er der ikke truffet bestemmelse om særeje, indgår gaven i modtagerens delingsformue og skal ved skilsmisse deles med ægtefællen, jf. udgangspunktet i [ægtefælleloven § 5](#). Bestemmelsen kan ikke tilføjes bagefter af giveren – den eneste redning er derefter en ægtepagt mellem modtageren og dennes ægtefælle, som ægtefællen kan nægte at underskrive.

Uklarhed om gave kontra lån. Familieoverførsler kaldes ofte skiftevis "gave" og "lån", uden at der udstedes et reelt anfordringsgældsbrief. Bliver et sådant lån senere eftergivet, er eftergivelsen en gave, og Højesteret fastslog i dom af 14. november 2024, at et uforrentet anfordringsgældsbrief mellem nærtstående som klart udgangspunkt værdiansættes til kurs 100 – også når skyldneren aktuelt er insolvent, hvis der er udsigt til arv. Gældsbrief og gavebrev bør derfor holdes skarpt adskilt.

Fast ejendom overdraget til vurderingen ÷ 15/20 pct. uden test for "særlige omstændigheder".

Værdiansættelsescirkulærets skematiske regel kan tilsidesættes, når der foreligger særlige omstændigheder vedrørende netop den ejendom. Højesteret har fraveget reglen ved kort forudgående realkreditbelåning til en langt højere værdi, ved dagsværdiansættelse i selskabets årsregnskab og helt for næringsejendomme. Konsekvensen er en efteropkrævning af 15 pct. af forskellen mellem den ansatte og den reelle handelsværdi – ofte millionbeløb.

Gaven gives på dødslejet. Store gaver givet, mens døden var nært forestående og giveren var klar over det, behandles efter reglerne om testamente, jf. arveloven § 93, og værdien medregnes ved opgørelsen af det, afdøde efterlader sig. Højesteret stadfæstede i oktober 2023, at gaver på i alt 460.200 kr. udbetalt fire dage før dødsfaldet skulle tillægges bobeholdningen ved boafgiftsberegningen – den forsøgte afgiftsbesparelse blev dermed til en boafgiftsregning.

Gave fra en giver med økonomiske problemer. Gaver, der er fuldbyrdet senere end 6 måneder før fristdagen, kan omstødes objektivt, og for gaver til nærtstående gælder en frist på hele 2 år, medmindre det godtgøres, at giveren hverken var eller blev insolvent, jf. konkursloven § 64, stk. 1 og 2. Modtageren skal aflevere gaven tilbage – også når gavebrevet er formelt korrekt og gaveafgiften er betalt.

Gave til samlever eller søskende uden for gaveafgiftskredsen. Samlevende er først omfattet af det afgiftsfri bundbeløb efter 2 års fælles bopæl, og søskende er (indtil ændringen med virkning fra 2027) slet ikke omfattet. Gaven beskattes da som personlig indkomst hos modtageren i stedet for at blive afgiftsberigtiget med 15 pct. – en markant dyrere løsning, som gavebrevets datering og parternes bopælshistorik afgør.

Gave til et barn uden forvaltningsbestemmelse. Værgemålslovens regler om bestyrelse i en godkendt forvaltningsafdeling, regnskab og Familieretshusets godkendelse af forbrug gælder ved gaver **kun**, hvis giveren har bestemt det. Uden en sådan klausul kan forældrene som værger disponere over gaven i videre omfang, end giveren havde forestillet sig, og pengene kan være brugt, længe før barnet bliver myndigt.

§ 8 Relaterede dokumenter

- [Testamente](#) – Rådighed over arven inden for tvangsarvens grænser – notartestamente, friarv og de dispositioner der holder i skifteretten
- [Ægtepagt](#) – Aftalen om formueordningen i ægteskabet – særejeformer, gyldig tinglysning og pensionskompensation
- [Gældsbrief](#) – Skylderklæringen på skrift – simple vs. omsætningsgældsbriefe, tvangsfuldbyrdelse og familielånets krav
- [Købsaftale \(fast ejendom\)](#) – Bolighandlens hoveddokument – fortrydelsesret, advokatforbehold, huseftersynsordningen og sælgers ansvarsfraskrivelse
- [Fremtidsfuldmagt](#) – Selvvalgt repræsentation før tab af handleevne – oprettelse, ikraftsættelse via Familieretshuset og fuldmægtigens pligter

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Arveloven § 93	stk. 1	Boafgiftsloven § 22	stk. 1
Boafgiftsloven § 23	stk. 1	Boafgiftsloven § 26	stk. 1
Boafgiftsloven § 27	stk. 1	Boafgiftsloven § 30	stk. 1
Konkursloven § 64		Ægtefælleloven § 23	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

9 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

9

02.02.2026	Afvisning af fradrag for tinglysningsafgift i gaveafgift ved overdragelse til kommanditselskab	31208-2025
14.11.2024	Højesterets dom i sag om gaveafgift ved gældseftergivelse: Værdiansættelse af anfordringsgældsbreve mellem nærtstående	6563-7880
23.09.2024	Højesterets afgørelse om fravigelse af 15 %-reglen ved gaveoverdragelse af ejendomsselskaber grundet dagsværdiansættelse i årsregnskab	6208-7442
20.06.2024	Fravigelse af 15 %-reglen ved generationsskifte af næringsejendomme	bs-50037-2023-hjr
30.11.2023	Fravigelse af 15%-reglen ved familieoverdragelse af fast ejendom grundet realkreditbelåning	bs-40807-2022-hjr
20.10.2023	Højesterets afgørelse om dødslegaver og beregning af boafgift	21-2023
01.06.2022	Højesteretsdom om omstødelse af sikkerhedsstillelse og gældsafvikling grundet utilbørlig begunstiggelse af bank	2104-2508
10.01.2022	Højesterets dom om omstødelse af selskabsbetalinger af ejers private gæld som gaver	bs-6044-2021-hjr
26.04.2021	Højesterets afklaring af 15 %-reglen ved værdiansættelse af fast ejendom i dødsboer	22-2020

03

PRAKSISOVERSIGT · FAMILIE- & PRIVATDOKUMENTER

Testamente

Rådighed over arven inden for tvangsarvens grænser – notartestamente, friarv og de dispositioner der holder i skifteretten

Version 1 · Opdateret 21. jul. 2026 · 21 afgørelser · 2002-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Et testamente er en ensidig, formbunden dødsdisposition, hvor testator bestemmer, hvem der skal arve, og på hvilke vilkår. Uden testamente fordeles arven efter arvelovens legale arveorden: børn og fjernere livsarvinger, dernæst forældre og deres børn, dernæst bedsteforældre og deres børn – og en efterlevende ægtefælle, hvis der er en. Ugifte samlevende arver derimod intet efter loven, uanset hvor længe de har boet sammen.

Parterne er testator (den, der opretter) og de begunstigede – arvinger (der arver en brøkdel af boet) og legatarer (der får en bestemt genstand eller et bestemt beløb). Ved siden af står de tvangsarvinger, hvis krav testator **ikke** kan disponere over: livsarvinger efter [arvelovens § 5, stk. 1](#) og en ægtefælle. Notaren ved byretten er ikke part, men den myndighed, der giver testamentet dets praktisk uanfægtelige bevisværdi efter [§ 63](#).

Oversigten er ordnet sådan: først hvornår et testamente er påkrævet i praksis (aldrig retligt, men ofte afgørende), dernæst en checkliste over hvad dokumentet skal indeholde og opfylde, så de typiske fejl med deres konsekvens – og til sidst uddybende afsnit om tvangsarv og friarv, om de fire gyldighedsformer, om særeje og båndlæggelse, om ægtefællers og samlevendes stilling og endelig om anfægtelse, tilbagekaldelse og hvad skifteretterne faktisk lægger vægt på.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Tvangsarven udgør kun en fjerdedel: en fjerdedel af en livsarvings arvelod og en fjerdedel af ægtefællens arvelod er tvangsarv, jf. arvelovens § 5, stk. 1, og [§ 10](#) – resten (typisk 75 % af boet) er friarv, som testator kan fordele frit.
- 02** Der kan ikke ved testamente rådes over tvangsarv, medmindre det er hjemlet ved lov, jf. [§ 50, stk. 1](#) – men der er lovhjemlede undtagelser, bl.a. beløbsbegrænsning, kontant udbetaling og båndlæggelse.
- 03** Hvert barns arvelod kan beløbsbegrænses til 1.000.000 kr., som indeksreguleres og i 2026 udgør **1.580.000 kr.** – men begrænsningen skal fremgå UDTRYKKELIGT af testamentet; »mest muligt«/»mindst muligt« er efter forarbejderne ikke nok.

- 04** Notartestamentet efter § 63 er i praksis uangribeligt: notarens påtegning er bevis for det attesterede, medmindre særlige omstændigheder giver grund til at betvivle den, jf. § 70 – mens bevisbyrden ved vidnetestamente ligger hos den, der påberåber sig testamentet, jf. § 71.
- 05** Et vidnetestamente efter § 64 kræver to samtidigt tilstedeværende, myndige vidner, der ved, at de bevidner et testamente – og som hverken må være begunstiget, nærstående til en begunstiget eller på anden måde inhabile.
- 06** Nødtestamente efter § 65 kan oprettes på enhver måde, men bortfalder automatisk, når der i 3 måneder ikke har været nogen hindring for at oprette notar- eller vidnetestamente.
- 07** En bestemmelse om, at arven skal være modtagerens fuldstændige særeje eller kombinationssæreje, kan kun træffes ved testamente og kan ikke fraviges af arvingen selv, jf. ægtefællelovens § 23 – uden klausulen indgår arven i arvingens bodeling ved skilsmisse.
- 08** Testamentet er ugyldigt, hvis testator manglede evnen til fornuftmæssigt at råde ved oprettelsen (§ 74), eller hvis bestemmelsen er fremkaldt ved tvang, svig eller udnyttelse af testators svaghedstilstand (§ 75).

§ 1 Hvornår er dokumentet påkrævet?

Aldrig lovpligtigt. Der findes ingen bestemmelse i dansk ret, der pålægger nogen at oprette testamente. Dør man uden, fordeles boet efter [arvelovens §§ 1-3](#) (livsarvinger, forældrelinjen, bedsteforældrelinjen) og efter § 9, hvorefter ægtefællen arver halvdelen ved siden af livsarvinger og det hele, hvis der ingen livsarvinger er. Er der hverken legale arvinger eller testamente, tilfalder formuen staten, jf. § 95, stk. 1.

Betinget nødvendigt – situationer hvor fravær af testamente får reelle konsekvenser:

- **Ugifte samlevende.** Samlevende har ingen legal arveret overhovedet. Ønsker parterne at arve hinanden, kan det kun ske ved testamente – og vil de arve *som ægtefæller*, kræver det et udvidet samlevertestamente efter § 87, som kun er gyldigt, hvis parterne kunne have giftet sig, ikke har oprettet et tilsvarende testamente med en anden, og ved førstaf dødes død boede sammen og enten havde/ventede fælles barn eller havde boet sammen i 2 år, jf. § 88. Uden testamente arver samleveren nul; med testamente, men uden 2 års fælles bopæl, koster arven 25 % tillægsboafgift oveni de 15 %, jf. [boafgiftslovens § 1, stk. 2, nr. 4](#).
- **Barnløse par og enlige.** Uden livsarvinger arver ægtefællen alene – men uden ægtefælle går arven til forældre, søskende, nevøer/niecer eller i sidste ende staten. Skal en ven, en plejesøn eller en velgørende organisation arve, kræver det testamente.
- **Sammenbragte familier og særbørn.** Skal fælles bolig, virksomhed eller en bestemt kapital sikres til den længstlevende eller til bestemte børn, kan det kun ske ved testamente inden for friarvens grænser.
- **Erhvervsdrivende og ejere af unoterede kapitalandele.** Skal en bestemt arving overtage virksomheden, kræver det en testamentarisk bestemmelse – også for at give arvingen ret til at overtage bestemte aktiver til vurderingsbeløbet, jf. § 50, stk. 2.
- **Ønske om særeje for arven.** En bestemmelse om, at arven skal være modtagerens særeje, kan efter [ægtefællelovens § 23, stk. 3](#) kun træffes ved testamente. Arvingen kan ikke selv skabe den beskyttelse bagefter uden ægtefællens medvirken.

- **Forældre til mindreårige.** Ønsket om, hvem der bør have forældremyndigheden, tilkendes efter [forældreansvarslovens § 16](#) – typisk i eller sammen med testamentet.

Automatisk bortfald man skal kende. Et testamente til fordel for en ægtefælle anses som tilbagekaldt ved separation og skilsmisse, og et testamente til fordel for en samlever anses som tilbagekaldt, hvis samlivet ophører på grund af uoverensstemmelser, jf. [§ 67, stk. 2 og 3](#). Et udvidet samlevertestamente bortfalder helt, hvis parterne gifter sig med hinanden – eller hvis den ene gifter sig med en anden.

Alders- og habilitetsgrænse. Testamente kan oprettes af den, der er fyldt 18 år eller har indgået ægteskab; 15-årige kan testere over det, de selv råder over, jf. [§ 62](#).

§ 2 Det skal dokumentet indeholde

1. Testator skal ved oprettelsen være fyldt 18 år eller have indgået ægteskab (15-årige kun for egne selverhvervede midler) og være i stand til fornuftmæssigt at råde over sine ejendele. (*Arveloven § 62, stk. 1*)
2. Testamentet skal være skriftligt og enten underskrives eller vedkendes for en notar (notartestamente) eller under samtidig tilstedeværelse af to vidner (vidnetestamente). Ved notarialforretningen skal opretteren dokumentere sin identitet og sit personnummer. (*Arveloven § 63, stk. 1*)
3. Ved notartestamente skal notarens påtegning indeholde erklæring om testators identitet, om testator er i stand til fornuftmæssigt at oprette testamente, hvem der var til stede, og andre omstændigheder af betydning for gyldigheden. (*Arveloven § 63, stk. 2*)
4. Ved vidnetestamente skal begge vidner være fyldt 18 år, forstå vidnebekræftelsens betydning og må ikke være begunstiget, nærstående til en begunstiget eller i øvrigt inhabile. Vidnerne bør påtegne dokumentet med stilling, bopæl, tid og sted samt erklæring om testators fornuftmæssighed. (*Arveloven § 64, stk. 3*)
5. Testamentet bør indeholde en udtrykkelig tilbagekaldelse af tidligere testamenter og kodiciller. Tilbagekaldelse og ændring skal under alle omstændigheder ske i overensstemmelse med reglerne om oprettelse af testamente. (*Arveloven § 67, stk. 1*)
6. Arvefordelingen skal angive, hvem der arver hvilke brøkdele, og hvem der modtager legater – og skal respektere tvangsarven, som der ikke kan rådes over ved testamente, medmindre det er hjemlet ved lov. (*Arveloven § 50, stk. 1*)
7. Ønskes hvert barns arvelod beløbsbegrænset, skal begrænsningen fremgå udtrykkeligt med beløbet (1.000.000 kr., reguleret til 1.580.000 kr. i 2026). Formuleringer om at nogen skal arve »mest muligt« eller »mindst muligt« udgør ikke en beløbsbegrænsning. (*Arveloven § 5, stk. 2*)
8. Skal arven være modtagerens særeje (fuldstændigt særeje, skilsmissesæreje eller kombinationssæreje), skal bestemmelsen træffes i testamentet – og det bør angives, om modtageren og dennes ægtefælle må ændre den. (*Ægtefælleloven § 23, stk. 3*)
9. Ønskes arven båndlagt, skal det fremgå af testamentet. Tvangsarv kan kun båndlægges indtil livsarvingen fylder 25 år, mens friarv kan båndlægges uden aldersgrænse; vilkår om forvaltningsafdeling og udbetaling bør angives. (*Arveloven § 53, stk. 1*)
10. Testamentet bør angive subsidiære arvinger og eventuel successionsrækkefølge – hvem der arver, hvis en indsat arving dør før testator. Uden bestemmelse tilkommer arveret kun den, der lever ved arveladerens død. (*Arveloven § 94, stk. 1*)

11. Sædvanligt indbo og personlige effekter kan fordeles i et indbotestamente – en dateret og underskrevet erklæring fra testator, som hverken kræver notar eller vidner. (*Arveloven § 66, stk. 1*)
12. Ønskes boet behandlet ved en bestemt bobestyrer, skal det bestemmes i testamentet; skifteretten udleverer da boet til denne, medmindre en af undtagelserne foreligger. (*Dødsboskifteloven § 38, stk. 1*)

LOV

Arveloven § 5, stk. 2

Arveloven § 50, stk. 1

Arveloven § 53, stk. 1

Arveloven § 62, stk. 1

Arveloven § 63, stk. 1, 2

Arveloven § 64, stk. 3

Arveloven § 66, stk. 1

Arveloven § 67, stk. 1

Arveloven § 94, stk. 1

Dødsboskifteloven § 38, stk. 1

Ægtefælleloven § 23, stk. 3

§ 3 Tvangsarv, friarv og hvor langt testationsretten rækker

Testationsretten er stor, men ikke ubegrænset. Regnestykket er enkelt: efterlader arveladeren sig både ægtefælle og livsarvinger, tager ægtefællen halvdelen og livsarvingerne halvdelen. Af hver af de to halvdele er en fjerdedel tvangsarv (arvelovens § 5, stk. 1, og § 10). Tvangsarven udgør dermed samlet 25 % af boet, og de resterende 75 % – friarven – kan fordeles helt frit. Efterlader arveladeren sig kun livsarvinger, er tvangsarven ligeledes en fjerdedel af boet; efterlader man sig hverken ægtefælle eller livsarvinger, er der slet ingen tvangsarv, og hele boet er friarv.

Udgangspunktet i § 50, stk. 1 er, at der ikke kan rådes over tvangsarv ved testamente. Loven åbner dog fem lovhjemlede indgreb, som netop er dem, et gennemarbejdet testamente udnytter: **beløbsbegrænsning** af hvert barns arvelod til 1.000.000 kr. (i 2026 **1.580.000 kr.**, jf. [Bekendtgørelse nr. 1416 af 24. november 2025 om regulering af beløb i henhold til arveloven](#)); **kontant udbetaling** af tvangsarven, så en virksomhed eller ejendom ikke skal opdeles; **ret eller fortrinsret** for en livsarving til at overtage bestemte aktiver til vurderingsbeløbet mod kontant udligning; **anvisning af dækningskilde**, dvs. om tvangsarven skal dækkes af delingsformuen eller af særejet; og **båndlæggelse** af tvangsarv indtil det 25. år. Dertil kommer den snævre adgang efter § 51 til at bestemme, hvem tvangsarven skal tilfalde, hvis livsarvingen dør før det fyldte 18. år, og den administrative dispensationsordning i § 52 for varigt inhabile tvangsarvinger.

Er man gift, gælder yderligere en rådighedsbegrænsning: en ægtefælle kan efter § 91 kun med den anden ægtefælles samtykke testere over familiens bolig, indbo i det fælles hjem, den anden ægtefælles arbejdsredskaber og et motorkøretøj, den anden har brugt. Over eget fuldstændigt særeje kan der derimod frit testes over enkelte genstande efter § 90. Endelig kan testamentet ikke sætte ægtefællens ret til suppleringsarv efter § 11, stk. 2 – 950.000 kr. i 2026 – ud af kraft; se nærmere i [oversigten om ægtefælleudlæg og suppleringsarv](#) og i [oversigten om den legale arveorden og tvangsarv](#).

LOV

Arveloven § 5, stk. 1

Arveloven § 10

Arveloven § 11, stk. 2

Arveloven § 50, stk. 2

Arveloven § 91

§ 4 De fire gyldighedsformer: notar, vidner, nødstilfælde og indbo

Formkravene er absolutte. Et testamente er ugyldigt, hvis testator ikke opfyldte betingelserne i § 62, eller hvis dokumentet ikke opfylder kravene i § 63, stk. 1, § 64, stk. 1-3, eller § 66, jf. § 69. Der er ingen mellemvej og ingen mulighed for at reparere et formløst dokument efter dødsfaldet.

Notartestamentet er hovedvejen. Testamentet underskrives eller vedkendes for notaren ved byretten, som påtegner det med erklæring om identitet, om testators evne til fornuftmæssigt at oprette testamente, og om hvem der var til stede. Opretteren skal godtgøre sin identitet med pas eller kørekort og dokumentere sit personnummer, jf. [notarialbekendtgørelsens § 7](#). Notarialforretningen koster 300 kr. i retsafgift, jf. [retsafgiftslovens § 33](#). Efter anmodning opbevares en genpart på dommerkontoret, jf. [notarialbekendtgørelsens § 14](#), og testamentet indberettes og registreres i **Centralregistret for Testamenter**, som føres ved Tinglysningsretten, jf. § 18. Skifteretten slår automatisk op i registret ved dødsfald – det er den praktiske grund til, at notartestamentet stort set aldrig går tabt. Notarens påtegning er efter § 70 bevis for det attesterede, medmindre særlige omstændigheder giver grund til at betvivle den; derfor er notartestamentet i praksis meget vanskeligt at anfægte.

Vidnetestamentet efter § 64 er ligeværdigt i gyldighed, men ikke i bevisstyrke. To vidner skal være samtidigt til stede ved testators underskrift eller vedkendelse, skal skrive deres navne straks efter, skal være der efter testators ønske og skal vide, at de bevidner et testamente. Vidnerne skal være fyldt 18 år og må ikke være begunstiget, nærstående til en begunstiget, tilknyttet en begunstiget institution eller i øvrigt inhabile – bobestyrerhvervet diskvalificerer derimod ikke. Rejses der indsigelse, skal den, der påberåber sig testamentet, godtgøre gyldig oprettelse, jf. § 71; vidnernes påtegning anses dog som bevis, medmindre særlige omstændigheder giver grund til tvivl.

Nødtestamentet efter § 65 kan oprettes på enhver måde – mundtligt, håndskrevet, indtalt – men kun af den, der på grund af sygdom eller andet nødstilfælde er *forhindret* i at bruge de to ordinære former, og det er ugyldigt, hvis det ikke kan anses for sikkert, at det er udtryk for testators beslutning, eller hvis testator ikke var i stand til fornuftmæssigt at oprette det, jf. § 72. Skifteretspraksis er streng: i SKS-855/2015-KOL blev et tresiders håndskrevet dokument forkastet, fordi afdøde – som havde fortalt både broderen og bekendte om det og levede endnu 13 dage – også havde kunnet tilkalde vidner eller en notar.

Indbotestamentet efter § 66 er den lette undtagelse: bestemmelse om, hvem der skal arve sædvanligt indbo og personlige effekter, kan træffes ved en dateret og underskrevet erklæring uden notar og uden vidner. Er modtageren i forvejen arving, gælder begunstigelsen som en fortrinsret til at overtage genstandene inden for arvelodden til vurderingsbeløbet, medmindre andet fremgår.

Endelig kan testamentet – eller en særskilt tilkendegivelse for notaren – indeholde et **børnetestamente** om, hvem der bør have forældremyndigheden efter forældreansvarslovens § 16; det registreres i samme centralregister. Ønsker om begravelse eller ligbrænding og om kirkelig eller borgerlig begravelseshandling er derimod ikke testamentariske dispositioner, men skal efterkommes efter [begravelseslovens § 8, stk. 1 og 2](#) – og bør derfor stå et sted, de pårørende ser med det samme, ikke først når testamentet åbnes.

LOV

[Arveloven § 66](#)
[Arveloven § 69](#)
[Arveloven § 70](#)
[Arveloven § 71, stk. 1](#)
[Forældreansvarsloven § 16](#)
[Notarialbekendtgørelsen § 18](#)
[Retsafgiftsloven § 33](#)

PRAKSIS

Landsretten · Dom om gyldigheden af nødtestamente

24.01.2019

Byretten · Sag om arvingens retlige interesse til at anfægte testamente afvist af Skifteretten

17.07.2024

Byretten · Gyldighed af nødtestamente - Samlevers arveret

02.05.2018

Byretten · Nødtestamente afvist - forsikringsydelse til nærmeste pårørende efter loven

18.01.2016

Særeje, båndlæggelse og de klausuler der beskytter arven efter modtagelsen

Et testamente kan gøre mere end at pege på modtagere; det kan bestemme, *hvordan* arven skal ligge hos dem. Efter ægtefællelovens § 23 kan en arvelader træffe de samme særejebestemmelser, som ægtefæller kan aftale ved ægtepagt efter [ægtefællelovens § 12](#) – fuldstændigt særeje, skilsmisssæreje, kombinationssæreje, genstandssæreje, erhvervelsessæreje og brøkdelsæreje – dog ikke sumsæreje og sumdeling. Arveladeren kan også bestemme, at modtageren og dennes ægtefælle *må* ændre særejet, og fastsætte betingelser for det. Bestemmelsen skal træffes ved testamente, og arvingen kan ikke selv skabe beskyttelsen bagefter uden ægtefællens medvirken. Det er den enkleste og billigste beskyttelse af arven mod en fremtidig skilsmisse i næste generation.

Båndlæggelse går et skridt videre. Tvangsarv kan efter [§ 53, stk. 1](#) båndlægges, når arveladeren finder det bedst for livsarvingen – men kun indtil livsarvingen fylder 25 år. Friarv kan derimod båndlægges uden aldersgrænse, jf. [§ 61](#). Arven skal som udgangspunkt båndlægges i en godkendt forvaltningsafdeling, jf. [§ 54](#), og virkningen er, at arvingen ikke kan råde over kapitalen i levende live og at arvingens kreditorer ikke kan søge fyldestgørelse i den, jf. [§ 55](#). Båndlæggelsen er dog ikke absolut: Civilstyrelsen kan efter [§ 56](#) frigive arven, når det er en velfærdssag for arvingen, når arven er af ringe værdi, eller når båndlæggelsen åbenbart ikke længere tjener et rimeligt formål – netop den usikkerhed indgik i Viborg Byrets bedømmelse i BS-783/2006-VIB af, om en alternativ båndlæggelsesmodel ville have givet den sikkerhed, testator ønskede.

Et praktisk detaljepunkt, der ofte overses: båndlagt arv er efter [§ 58 skilsmisssæreje](#), ikke fuldstændigt særeje – og bliver først fuldstændigt særeje ved arvingens ægtefælles død. Det kan fraviges ved testamentet, og det bør det næsten altid, hvis formålet er reel beskyttelse.

Endelig kan testamentet pålægge arvingen en bestemt anvendelse af arven eller indskrænkninger i rådigheden. Sådanne bestemmelser er ikke evige: Civilstyrelsen kan efter [§ 92](#) tillade ændring, når særlige grunde taler for det, og lægger navnlig vægt på testationens formål, ændrede forhold, bestemmelsens gennemførlighed og hensynet til arvingen. Har testator indsat nogen til at påse overholdelsen, kan ændring som hovedregel ikke ske uden dennes samtykke.

LOV

[ArveLoVen § 53, stk. 1](#)[ArveLoVen § 58, stk. 1](#)[ArveLoVen § 61](#)[ArveLoVen § 92, stk. 1](#)[Ægtefælleloven § 12](#)[Ægtefælleloven § 23, stk. 1](#)

PRAKSIS

Byretten · Sag om advokats erstatningsansvar for mangelfuld rådgivning om boafgift i testamente

10.09.2007

§ 6 Ægtefæller, samlevende og fælles testamenter

Ægtefællen har allerede uden testamente en stærk stilling: halvdelen af arven ved siden af livsarvinger, det hele uden livsarvinger, forlodsret til personlige genstande, suppleringsarv og fortrinsret til at overtage aktiver inden for arvelodden efter [§ 13](#). Uskiftet bo forudsætter ikke testamente – det følger af [§ 17](#) – men kræver samtykke fra førstafdødes særlivsarvinger, jf. [§ 18, stk. 1](#). Netop derfor er testamentet i sammenbragte familier ofte det instrument, der skal kompensere for, at uskiftet bo ikke er en realistisk mulighed.

Ugifte samlevende har som nævnt ingen legal arveret. Det udvidede samlevertestamente efter § 87 lader dem bestemme, at de helt eller delvis vil arve hinanden og arves, som var de ægtefæller. Efter forarbejderne indebærer det som udgangspunkt tilvalg af alle arvelovens regler om en længstlevende ægtefælles rettigheder – arv efter § 9, forlodsret og suppleringsarv efter § 11, fortrinsret efter § 13, svogerskabsarv og arvehenstand – medmindre andet fremgår. Parterne kan fravælge enkeltdele. Der er derimod tre hårde grænser: der kan ikke opnås uskiftet bo eller andre virkninger, der forudsætter delingsformue (§ 87, stk. 2); samleverens arveret er **ikke** tvangsarv, fordi testamentet frit kan tilbagekaldes (§ 87, stk. 3); og testamentet bortfalder helt, hvis parterne gifter sig med hinanden, eller hvis den ene gifter sig med en anden, jf. § 89. Læs mere i [oversigten om samliv uden ægteskab](#).

Fælles og gensidige testamente rejser de tvister, der oftest ender i skifteretten. Hovedreglen er, at en ensidig tilbagekaldelse af en fælles testamentarisk disposition kun er gyldig, hvis den meddeles den anden part, medmindre det af særlige grunde er udelukket, jf. § 80. I BS-3757/2022-ARH fandt skifteretten i Aarhus, at kravet er opfyldt, når meddelelsen er »kommet frem« – en e-mail sendt til ægtefællens adresse var nok, selv om hun bestred at have set den. I BS-5890/2024-VLR gik det modsat: landsretten tilsidesatte et vidnetestamente, fordi der ikke var ført bevis for, at meddelelsen om tilbagekaldelsen var modtaget.

En testator kan efter § 68 forpligte sig til ikke at oprette eller tilbagekalde et testamente. Erklæringen skal afgives i testamentsform – men praksis viser, at uigenkaldeligheden kan følge af sammenhængen: i SKS-428/1999-KOL og den stadfæstende landsretsdom i SKS-1452/2002-VLR blev et gensidigt notartestamente fra 1989 anset for uigenkaldeligt, selv om det ikke stod i selve testamentet, fordi det indgik i det økonomiske opgør ved parternes separation, og separationsaftalen udtrykkeligt henviste til et »uigenkaldeligt testamente«. Et senere vidnetestamente kunne derfor ikke omgøre det. Har ægtefæller ved fælles testamente truffet bestemmelse om fordelingen efter længstlevendes død, begrænser § 81 desuden længstlevendes testationsret, og § 83 giver adgang til omstødelse af gaver og begunstigelser, der står i misforhold til formuen.

LOV

Arveloven § 18, stk. 1

Arveloven § 68, stk. 1

Arveloven § 80

Arveloven § 81, stk. 2

Arveloven § 87, stk. 1

Arveloven § 88, stk. 2

PRAKSIS	Landsretten · Ugyldig Tilbagekaldelse af Fælles Testamente: Landsretten Tilsidesætter Vidnetestamente på Grund af Manglende Bevis for Modtagelse af Meddelelse	21.02.2025
	Landsretten · Landsrettens dom i sag om uigenkaldeligt testamente	30.09.2002
	Byretten · Enke tabte sag om tilbagekaldelse af testamente – E-mail anset for gyldig meddelelse	08.01.2024
	Byretten · Uigenkaldeligt Gensidigt Testamente Anset for Gyldigt Trods Senere Tilbagekaldelsesforsøg	21.05.2002

§ 7 Anfægtelse, fortolkning og hvad skifteretterne lægger vægt på

Indsigelse mod et testaments gyldighed kan rejses af enhver, som vil arve, hvis testamentet erklæres ugyldigt, jf. § 79. Det er ikke en formalitet: i BS-38308/2024-OLR stadfæstede Østre Landsret en afvisning, fordi den pågældende arvinges legale arv slet ikke ville blive påvirket af, at testamentet faldt – og i BS-63558/2023-GLO afviste skifteretten tilsvarende en indsigelse for manglende retlig interesse. Selve tvisten afgøres af skifteretten ved dom efter [dødsboskiftelovens § 89, stk. 1, nr. 1](#); se videre i [oversigten om dødsboskifte](#).

Ugyldighedsgrundene er fire. **Manglende testationshabilitet** efter § 74 – sindssygdom, svær demens, hæmmet psykisk udvikling, forbigående sindsforvirring eller lignende. Praksis viser, at diagnosen ikke i sig selv er nok: i BS-1487/2015-OLR fandt Østre Landsret en arveladers arveafkald gyldigt trods journalnotater

om at hun var »dementielt præget«, fordi bevisførelsen viste, at hun havde den fornødne forståelse for netop den ukomplicerede disposition. **Utilbørlig påvirkning** efter § 75 – tvang, svig eller misbrug af testators manglende dømmekraft, svaghedstilstand eller afhængighed. **Fejlskrift og vildfarelse** efter § 76 og § 77 – herunder bristende forudsætninger, som Højesteret behandlede i sag 179/2014 om et testamente oprettet før testator indgik ægteskab og fik livsarvinger, og som var påberåbt i BS-15366/2022-OLR og BS-5597/2019-BOR om ophævelsesægtepagter og efterfølgende testamentsfortolkning. Og endelig **åbenbart meningsløse dispositioner** efter § 78.

Fortolkningstvister fylder mindst lige så meget som gyldighedstvister. I SKS-1943/2011-ALB fandt retten det betænkeligt at lade udtrykket »mine børn« i en kodicil fra 1991 omfatte en ikke-adopteret særdatter, selv om hun var navngivet i det tidligere testamente fra 1973 – kontakten var ophørt, og testator havde ikke præciseret kodicillen, da han blev gjort opmærksom på uklarheden. Lektien er, at arvinger bør identificeres med navn og cpr-nummer, ikke med slægtsbetegnelser.

Et testamente, der er formelt ugyldigt, er ikke altid uden virkning. Falder arven til staten, fordi der ingen legale arvinger er, kan Civilstyrelsen efter § 95, stk. 2 bestemme, at arven fordeles efter et *anfægteligt* testamente, hvis det må antages at være udtryk for afdødes sidste vilje – men Højesteret fastslog i BS-32672/2024-HJR, at retskravet først opstår ved afgørelsen, så ansøgeren skal være i live på det tidspunkt.

Afgiftssiden og rådgiveransvaret hører med til dokumentets kvalitet. Der betales 15 % boafgift, og 25 % tillægsboafgift af den del, der tilfalder andre end den nære kreds, mens arv til godkendte almenvelgørende og almennyttige fonde, foreninger og religiøse samfund er afgiftsfri efter **boafgiftslovens § 3, stk. 1, nr. 7**, jf. stk. 2. Retten i Viborg fandt i BS-783/2006-VIB, at en advokat ikke levede op til sine forpligtelser ved at rådgive om et fællestestamente uden kendskab til boafgiftslovens regler (erstatning faldt dog på årsagsforbindelsen). Advokatnævnet har i en række kendelser pålagt bøder for interessekonflikt ved testamentskoncipering – ved samtidig bistand til en hospitalsindlagt testator og dennes samlever (2024-1420), ved manglende dokumentation for rådgivning om testationskompetence kombineret med bobestyrerudpegning (2024-337), ved udfærdigelse af et testamente til fordel for en fond, advokaten selv var formand for (2024-2892, stadfæstet af Retten i Odense), og ved personlig tilknytning til arvingen via ægteskab (2025-2833). En advokat/værge fik bøde for at have bibragt klienten og de pårørende den opfattelse, at der forelå et testamente, som ikke fandtes (2024-2101).

Endelig grænsen til gaver: dispositioner, der først skal opfyldes efter giverens død, og gaver givet kort før døden på et tidspunkt, hvor døden var nært forestående og giveren var klar over det, behandles efter reglerne om testamente, jf. § 93 – og medregnes i boafgiftsgrundlaget, jf. Højesterets afgørelse i sag 21/2023. Se **oversigten om dødsgaver og dødslejegaver** og den generelle **arveretlige oversigt**.

LOV	Arveloven § 74	Arveloven § 75	Arveloven § 77, stk. 1	Arveloven § 79
	Arveloven § 93, stk. 1	Boafgiftsloven § 3, stk. 1	Dødsboskifteloven § 89, stk. 1	
PRAKSIS	Højesteret · Statens afståelse af arv og betydningen af ansøgers død før afgørelsestidspunktet (Arveloven § 95)			21.05.2025
	Højesteret · Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift			20.10.2023
	Højesteret · Testamentes gyldighed ved efterfølgende ægteskab og livsarvinger – Spørgsmålet om bristende forudsætninger			22.10.2015
	Landsretten · Landsretten stadfæstede afvisning af indsigelse mod testamente, da arvingens legale arv ikke blev påvirket			12.05.2025
	Landsretten · Gyldighed af ophævelsesægtepagt – underskrift med ført hånd og testamente			22.05.2024

Landsretten · Landsretten stadfæster byrettens dom i sag om gyldigheden af et arveafkald	22.12.2016
Byretten · Sag om arvingens retlige interesse til at anfægte testamente afvist af Skifteretten	17.07.2024
Byretten · Sag om gyldighed af ophævelsesægtepagt og testamentsfortolkning	08.04.2022
Byretten · Sag om fortolkning af testamente: Betydningen af "mine børn"	01.12.2011
Byretten · Sag om advokats erstatningsansvar for mangelfuld rådgivning om boafgift i testamente	10.09.2007
Advokatnævnet · Advokat idømt bøde og salærnedsettelse for interessekonflikt ved udfærdigelse af testamente til fordel for egen fond	25.06.2026
Advokatnævnet · Advokat og fast værge idømt bøde for tredje gang efter at have givet urigtige oplysninger om et testamente	19.11.2025
Advokatnævnet · Advokat idømt bøde for interessekonflikt ved samtidig bistand til hospitalsindlagt testator og dennes samlever	31.10.2024
Advokatnævnet · Advokat pålagt bøde for manglende dokumentation for rådgivning om testationskompetence og for interessekonflikt ved bobestyrerudpegning i arvesag	28.06.2024

§ 8 Typiske faldgruber

»**Mest muligt**« er ikke en beløbsbegrænsning. Formuleringen om at ægtefællen eller samleveren skal arve »mest muligt«, og at børnene skal arve »mindst muligt«, begrænser arven til tvangsarven – men den aktiverer ikke beløbsgrænsen i arvelovens § 5, stk. 2. Det fremgår udtrykkeligt af lovforarbejderne, at en beløbsbegrænsning skal fremgå udtrykkeligt af testamentet, uanset om det er oprettet før eller efter arvelovens ikrafttræden. I et stort bo koster den manglende præcisering forskellen mellem 1.580.000 kr. pr. barn og en fjerdedel af hele arvelodden.

Testamentet blev aldrig opdateret efter skilsmisse, nyt ægteskab eller nye børn. Testamentet til fordel for en ægtefælle bortfalder ved separation og skilsmisse, men testamentet til fordel for f.eks. en tidligere svigerfamilie, en organisation eller et bestemt barn gør ikke. Omvendt kan et testamente, der blev oprettet før testator giftede sig og fik livsarvinger, kun bortfalde efter § 77 om bristende forudsætninger – og den vurdering er konkret og usikker; Højesteret tog netop stilling til den situation i sag 179/2014. Løsningen er at gennemgå testamentet ved enhver ændring i civilstand, familie eller formue, ikke at satse på § 77.

»**Papirløse**« der tror, de arver hinanden. Ugifte samlevende har ingen legal arveret, uanset fælles bolig, fælles børn og 30 års samliv. Uden testamente arver den efterladte samlever intet – boligen kan skulle sælges for at udbetale afdødes livsarvinger eller forældre. Selv med testamente falder arven bort, hvis betingelserne i arvelovens § 88 svigter (ingen fælles bopæl ved dødsfaldet, under 2 års samliv uden fælles barn), og har samlivet ikke varet 2 år, udløses 25 % tillægsboafgift oven i de 15 % boafgift.

Vidnetestamentet der ikke kan bevises – eller aldrig bliver fundet. Rejses der indsigelse mod et vidnetestamente, skal den, der påberåber sig det, godtgøre, at det er gyldigt oprettet, jf. arvelovens § 71. Var vidnerne ikke samtidigt til stede, kendte de ikke til, at de bevidnede et testamente, eller er ét af dem beslægtet med en begunstiget, falder testamentet. Dertil kommer det praktiske: et vidnetestamente registreres ikke automatisk i Centralregistret for Testamenter, og et testamente i skrivebordsskuffen, som ingen finder, har ingen virkning.

Nødtestamentet der bortfaldt – eller aldrig var nødvendigt. Nødtestamente efter arvelovens § 65 forudsætter, at testator på grund af sygdom eller andet nødstilfælde var *forhindret* i at oprette notar- eller vidnetestamente. Skifteretterne stiller reelle krav: kunne den syge udarbejde et flersidet håndskrevet dokument og tale med familien om det, kunne vedkommende også have tilkaldt to vidner – og nødtestamentet forkastes. Og selv et gyldigt nødtestamente bortfalder automatisk, når der i 3 måneder ikke har været nogen hindring.

Manglende særejeklausul – arven ryger i arvingens bodeling. Uden en testamentarisk særejebestemmelse er arv delingsformue hos modtageren og skal deles ved dennes skilsmisse. Beslutningen kan kun træffes af arveladeren og kun i testamentet, jf. ægtefællelovens § 23, stk. 3 – arvingen kan ikke skabe beskyttelsen bagefter uden sin ægtefælles medvirken ved ægtepagt. Vær samtidig opmærksom på, at båndlagt arv efter § 58 kun er *skilsmissesæreje*, medmindre andet bestemmes ved testamentet.

Ensidig tilbagekaldelse af et gensidigt testamente uden meddelelse. En ensidig tilbagekaldelse af en fælles testamentarisk disposition er kun gyldig, hvis den meddeles den anden part, jf. § 80. Efter forarbejderne er meddelelsen givet, når den er »kommet frem« – men den, der tilbagekalder, bærer risikoen for at kunne bevise det, og skifteretspraksis viser både sager, hvor en e-mail var nok, og sager, hvor beviset for modtagelse svigtede og tilbagekaldelsen blev tilsidesat. Omvendt kan et testamente være gjort uigenkaldeligt efter § 68 – også når uigenkaldeligheden kun fremgår af en samtidig separationsaftale – og så kan det slet ikke tilbagekaldes.

Rådgiveren med egeninteresse og den glemte boafgift. Advokatnævnet har flere gange pålagt bøder for interessekonflikt, når en advokat koncipierer et testamente, der begunstiger en fond, advokaten selv er formand for, eller en arving, advokaten er beslægtet med via ægteskab – og har nedsat salæret som følge heraf. Tilsvarende er manglende rådgivning om boafgiftslovens regler blevet anset for en ansvarspådragende fejl. Vælg en rådgiver uden relation til de begunstigede, og få rådgivningen om afgiftsvirkningerne dokumenteret skriftligt.

§ 9 Relaterede dokumenter

- [Ægtepagt](#) – Aftalen om formueordningen i ægteskabet – særejeformer, gyldig tinglysning og pensionskompensation
- [Fremtidsfuldmagt](#) – Selvvalgt repræsentation før tab af handleevne – oprettelse, ikraftsættelse via Familieretshuset og fuldmægtigens pligter
- [Gavebrev](#) – Dokumentation af gaver – afgiftsfri bundbeløb, gaveanmeldelse, særejeklausuler og kreditorernes grænser
- [Samejeoverenskomst](#) – Aftalen når to eller flere ejer bolig sammen – ejerbrøk, hæftelse, exit og opløsning ved uenighed

REFERENCE Lovgrundlag

9 paragraffer

ArveLoven § 5	stk. 1	ArveLoven § 50	stk. 1
ArveLoven § 63		ArveLoven § 64	
ArveLoven § 65		ArveLoven § 67	

Arveloven § 74

Arveloven § 87

Ægtefælleloven § 23

stk. 3

MATERIALE Citerede afgørelser

21 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

3

21.05.2025	Statens afståelse af arv og betydningen af ansøgers død før afgørelsestidspunktet (Arveloven § 95)	32672-2024
20.10.2023	Højesterets afgørelse om dødslegaver og beregning af boafgift	21-2023
22.10.2015	Testamentes gyldighed ved efterfølgende ægteskab og livsarvinger – Spørgsmålet om bristende forudsætninger	179-2014

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS

6

12.05.2025	Landsretten stadfæstede afvisning af indsigelse mod testamente, da arvingens legale arv ikke blev påvirket	9956-11648
21.02.2025	Ugyldig Tilbagekaldelse af Fælles Testamente: Landsretten Tilsidesætter Vidnetestamente på Grund af Manglende Bevis for Modtagelse af Meddelelse	9702-11327
22.05.2024	Gyldighed af ophævelsesægtepagt – underskrift med ført hånd og testamente	6127-7341
24.01.2019	Dom om gyldigheden af nødtestamente	5923-7075
22.12.2016	Landsretten stadfæster byrettens dom i sag om gyldigheden af et arveafkald	5862-7002
30.09.2002	Landsrettens dom i sag om uigenkaldeligt testamente	5271-6329

BYRET TEN · FØRSTE INSTANS

8

17.07.2024	Sag om arvingens retlige interesse til at anfægte testamente afvist af Skifteretten	9873-11552
08.01.2024	Enke tabte sag om tilbagekaldelse af testamente – E-mail anset for gyldig meddelelse	9688-11309
08.04.2022	Sag om gyldighed af ophævelsesægtepagt og testamentsfortolkning	2277-2713
02.05.2018	Gyldighed af nødtestamente - Samlevers arveret	5922-7074
18.01.2016	Nødtestamente afvist - forsikringsydelse til nærmeste pårørende efter loven	6691-8039
01.12.2011	Sag om fortolkning af testamente: Betydningen af "mine børn"	6789-8155
10.09.2007	Sag om advokats erstatningsansvar for mangelfuld rådgivning om boafgift i testamente	6479-7774
21.05.2002	Uigenkaldeligt Gensidigt Testamente Anset for Gyldigt Trods Senere Tilbagekaldelsesforsøg	5270-6328

ADVOKATNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

4

25.06.2026	Advokat idømt bøde og salærnedsættelse for interessekonflikt ved udfærdigelse af testamente til fordel for egen fond	2024-2892
19.11.2025	Advokat og fast værge idømt bøde for tredje gang efter at have givet urigtige oplysninger om et testamente	2024-2101
31.10.2024	Advokat idømt bøde for interessekonflikt ved samtidig bistand til hospitalsindlagt testator og dennes samlever	2024-1420
28.06.2024	Advokat pålagt bøde for manglende dokumentation for rådgivning om testationskompetence og for interessekonflikt ved bobestyrerudpegning i arvesag	2024-337

04

PRAKSISOVERSIGT · FAMILIE- & PRIVATDOKUMENTER

Ægtepagt

Aftalen om formueordningen i ægteskabet – særejeformer, gyldig tinglysning i personbogen og aftaler om pension

Version 1 · Opdateret 21. jul. 2026 · 0 afgørelser

[Læs online](#)

INTRODUKTION

En **ægtepagt** er den formbundne aftale, hvormed ægtefæller – eller kommende ægtefæller – fraviger lovens udgangspunkt om, at alt hvad de ejer, er *delingsformue*, der deles lige ved separation, skilsmisse og død. Ægtepagten er hverken et testamente eller et skøde: den flytter ikke ejerskab og bestemmer ikke, hvem der arver. Den fastlægger alene, hvilken **formueart** hver ægtefælles aktiver har, når formuen en dag skal deles.

Parterne er de to ægtefæller selv (og en eventuel værge, der skal samtykke). Dertil kommer to aktører, man ofte overser: **Tinglysningsretten**, som ved anmeldelsen prøver, om aftalen overhovedet ligger inden for lovens rammer, og som ved tinglysningen i personbogen udløser ægtepagts gyldighed – og **tredjemand**, dvs. en arvelader eller gave giver, der selv kan bestemme særeje for arv og gaver, men hvis bestemmelse ægtefællerne kun kan ændre inden for de rammer, tredjemanden har sat.

Oversigten er ordnet sådan: først hvornår ægtepagten er påkrævet (formkravet er betinget – det udløses i samme sekund, I vil fravige lovens ordning), dernæst checklisten over hvad dokumentet skal indeholde for at blive tinglyst og holde, så de typiske fejl med deres konsekvenser, og til sidst uddybende afsnit om særejetyperne, pensioner, tinglysningsforløbet, internationale par og grænsen mod kreditorerne.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Ægtepagten er den **ENESTE** gyldige form for forhåndsaftaler om formuedelingen – mundtlige aftaler, tillæg og "vi er enige om"-e-mails har ingen virkning (ÆFL § 20).
- 02** Tinglysning i personbogen er en gyldighedsbetingelse, ikke blot en sikringsakt: den virker både mellem ægtefællerne og over for tredjemand.
- 03** Retsvirkningerne regnes fra anmeldelsen til tinglysning – en ægtepagt anmeldt efter separationsanmodningen eller efter dødsfaldet virker slet ikke.
- 04** ÆFL § 12 er et **UDTØMMENDE** katalog: skilsmisssæreje, fuldstændigt særeje og kombinationssæreje, eventuelt begrænset som genstands-, erhvervs-, brøkdels-, sumsæreje eller sumdeling – alt andet kan ikke aftales.

- 05** Skriver man blot "særeje", fortolkes det som skilsmisssæreje; ved død bliver formuen da delingsformue og skal deles med afdødes arvinger, herunder særbørn.
- 06** Surrogater for og indtægter af særeje ER særeje som udgangspunkt (ÆFL § 25, stk. 1) – det modsatte kræver en udtrykkelig ægtepagt og kan ikke tidsbegrænses.
- 07** Tinglysning betyder ikke, at ægtepagten er materielt gyldig: den kan stadig være ugyldig på grund af sit indhold eller tilsidesættes efter aftalelovens almindelige ugyldighedsregler.
- 08** En ægtepagt kan kun ændres eller ophæves ved en ny tinglyst ægtepagt – hver tinglysning koster 1.850 kr. i afgift.
- 09** Ægtepagt er ikke kreditorbeskyttelse: hver ægtefælle hæfter fortsat med sin egen formue, og særeje afskærer hverken udlæg, modregning eller omstødelse.

§ 1 Hvornår er dokumentet påkrævet?

Ægtepagten er ikke i sig selv lovpligtig. Uden ægtepagt gælder lovens ordning automatisk: hver ægtefælle råder over sin egen formue under ægteskabet, men formuen er delingsformue og deles lige ved separation, skilsmisse og ved død, jf. [ægtefælleloven § 5](#). Ingen kan pålægges at oprette en ægtepagt.

Pligten er betinget – den udløses af, at I vil aftale noget andet. Ægtepagt er et *formkrav*, og det slår til i det øjeblik, ægtefællerne vil indgå en forhånds aftale om formuedelingen. Det gælder aftaler om:

- særeje i en af de former, loven tillader, jf. [§ 12](#),
- at en pensionsrettighed inkl. fremtidige indbetalinger skal være særeje, jf. [§ 13](#),
- ændring af særeje bestemt af en arvelader eller gavegiver, jf. [§ 14](#),
- at værdien af en alders-, kapital- eller ratepension skal indgå i delingen ved separation og skilsmisse, jf. [§ 15](#),
- at personlige erstatninger, jf. [§ 16](#), eller uoverdragelige og personlige rettigheder, jf. [§ 17](#), skal indgå i delingen,
- hvordan gæld fradrages ved formuedelingen, jf. [§ 18](#),
- at surrogater for og indtægter af særeje undtagelsesvis skal være delingsformue, jf. [§ 25, stk. 2](#), og
- lovvalg, når begge bor i Danmark, eller når dansk ret vælges, jf. [§ 66, stk. 2](#).

For alle disse aftaler gælder, at de **kun er gyldige, når ægtepagten er underskrevet af begge ægtefæller og tinglyst i personbogen**, jf. [§ 20](#). Gyldighedsbetingelsen virker både mellem ægtefællerne indbyrdes og over for tredjemand – en underskrevet, men utinglyst ægtepagt er altså intet værd, heller ikke mellem parterne. Ægtepagten kan efterfølgende kun ændres eller ophæves ved en ny ægtepagt, jf. [§ 21](#).

Tidspunktet. Ægtepagt kan oprettes af både ægtefæller og kommende ægtefæller, jf. [§ 19](#). Der er ingen frist for at anmelde den til tinglysning efter underskriften, men efter forarbejderne til [§ 20](#) har en anmeldelse, der først sker efter anmodning om separation eller skilsmisse eller efter en ægtefælles død, **ingen retsvirkninger** – heller ikke selv om ægtepagten rent faktisk bliver tinglyst. Retsvirkningerne regnes fra den dag, ægtepagten anmeldes til tinglysning; den virker fremad og kan ikke ændre en deling, der allerede er sket.

Hvornår kræves der IKKE ægtepagt. Gaver mellem ægtefæller kræver ikke længere ægtepagt – kravet i den tidligere retsvirkningslov blev ophævet med virkning fra 1. januar 2018, og gaver givet uden ægtepagt inden da blev samtidig gjort gyldige, jf. § 2, stk. 1 og § 81. En aftale om delingen, som ægtefællerne indgår *i forbindelse med* separation eller skilsmisse, kræver heller ikke ægtepagt, jf. § 32 – den kan til gengæld ændres eller tilsidesættes efter *ægteskabsloven* § 58, hvis den var urimelig ved indgåelsen. Endelig kan en lovvalgsaftale under eller til brug for en verserende retssag indgås uden ægtepagt, jf. § 66, stk. 3.

Frivilligt, men stærkt retssikrende er ægtepagten typisk, når den ene driver virksomhed eller har betydelig formue eller pension fra tiden før ægteskabet, når der er særbørn og hensynet til den længstlevende skal balanceres mod arvingerne, ved store aldersforskelle eller andet ægteskab – og når arv eller gave er givet som særeje, og ægtefællerne ønsker at justere det inden for giverens rammer.

§ 2 Det skal dokumentet indeholde

1. Dokumentet skal fremstå som en ægtepagt og indeholde begge parter fulde navn, adresse og personnummer – og værgens tilsvarende oplysninger, hvis en værge medvirker. Har en part ikke personnummer, skal det anføres i anmeldelsen. (*Bekendtgørelse om tinglysning i personbogen* § 17)
2. Det skal fremgå, at parterne er ægtefæller eller kommende ægtefæller. Forlovede kan gyldigt oprette ægtepagt inden vielsen. (*Ægtefælleloven* § 19)
3. Ægtepagten skal vælge én af lovens særejetyper og bruge lovens egne betegnelser: skilsmissesæreje, fuldstændigt særeje eller kombinationssæreje. Ordet »særeje« alene er ikke tilstrækkeligt, hvis der ønskes særeje også ved død. (*Ægtefælleloven* § 12, stk. 1)
4. Omfanget skal afgrænses – hele formuen eller en begrænsning som genstands-, erhvervses-, brøkdels- eller sumsæreje eller sumdeling – og de omfattede aktiver skal være så klart identificeret, at Tinglysningsretten kan prøve dem (specifikationskravet). (*Ægtefælleloven* § 12, stk. 2)
5. Ønskes særejet tidsbegrænset eller aftrappet, skal ægtepagten angive, hvilket tidspunkt begrænsningen regnes fra, og ophøret skal kunne fastlægges allerede ved oprettelsen. Særeje kan trappes ned, men ikke op – bortset fra pristalsregulering af sumbeløb. (*Ægtefælleloven* § 12, stk. 5)
6. Der bør tages udtrykkelig stilling til surrogater og indtægter: som udgangspunkt er begge dele særeje, og skal de i stedet være delingsformue, skal det stå i ægtepagten – en sådan aftale kan ikke tidsbegrænses. (*Ægtefælleloven* § 25, stk. 2)
7. Skal pensioner reguleres, skal ægtepagten sige det: enten at en pensionsrettighed inkl. fremtidige indbetalinger er særeje, eller at værdien af en alders-, kapital- eller ratepension skal indgå i delingen ved separation og skilsmisse (§ 15). (*Ægtefælleloven* § 13)
8. Ønsker ægtefællerne, at personlige erstatninger (§ 16), uoverdragelige eller personlige rettigheder (§ 17) eller et bestemt gældsfradrag (§ 18) skal indgå i formuedelingen, skal det aftales i ægtepagten – ellers gælder lovens udgangspunkt. (*Ægtefælleloven* § 16)
9. Ændrer ægtepagten særeje, som en arvelader eller gavegiver har bestemt, skal ændringen holde sig inden for tredjemandens bestemmelse – ellers er den ugyldig. (*Ægtefælleloven* § 14)
10. Internationale par, der vil vælge en anden stats lov, skal gøre det ved ægtepagt, når begge bor i Danmark, eller når dansk ret vælges – og valget skal ligge inden for de tilladte tilknytningsmomenter i § 65. (*Ægtefælleloven* § 66, stk. 2)

11. Ægtepagten skal underskrives af begge ægtefæller – digitalt i tinglysningssystemet eller i hånden med efterfølgende upload – og af værgen, hvis værgesamtykke kræves, og den skal derefter anmeldes til tinglysning i personbogen. (*Ægtefælleloven § 20*)
12. Forholdet til tidligere ægtepagter skal afklares udtrykkeligt: en tidligere ægtepagt kan kun ændres eller ophæves ved en ny ægtepagt, som skal tinglyses på samme måde (og udløser ny afgift på 1.850 kr.). (*Ægtefælleloven § 21*)

LOV

[Bekendtgørelse om tinglysning i personbogen § 17](#)[Ægtefælleloven § 12, stk. 1, 2, 5](#)[Ægtefælleloven § 13](#)[Ægtefælleloven § 14](#)[Ægtefælleloven § 16](#)[Ægtefælleloven § 19](#)[Ægtefælleloven § 20](#)[Ægtefælleloven § 21](#)[Ægtefælleloven § 25, stk. 2](#)[Ægtefælleloven § 66, stk. 2](#)

§ 3 Delingsformue, særeje og hvem der egentlig er parter

Udgangspunktet er let at misforstå. Ægteskabet skaber ikke sameje: hver ægtefælle råder under ægteskabet over sin egen formue og hæfter alene for sin egen gæld, jf. [ægtefælleloven § 1](#) og [§ 3](#). Det, ægteskabet skaber, er en *delingsret* – ved separation, skilsmisse og død deles ægtefællernes delingsformue lige, og delingsformuen betegnes derfor som et formuefællesskab. Ægtepagten ændrer ikke ejerskabet, men tager delingsretten væk fra de aktiver, der gøres til særeje.

Parterne i ægtepagten er ægtefællerne selv. Er en ægtefælle under værgemål, hvor værgen skal samtykke, er ægtepagten kun gyldig, hvis også værgen har underskrevet. Enhver af ægtefællerne kan anmode om tinglysning af en ægtepagt, som begge har underskrevet – også selv om den anden protesterer; skriver kun den ene under på selve anmeldelsen, tinglyses ægtepagten med frist til at fremvise den originalt underskrevne ægtepagt, jf. [§ 22](#).

En tredje aktør fastlægger ofte formuearten uden ægtepagt: arvelader og gavegiver kan selv bestemme særeje i samme former som ægtefællerne – dog ikke sumsæreje og sumdeling – og for arv skal bestemmelsen træffes ved testamente, jf. [§ 23](#). Ægtefællerne kan kun ændre et sådant tredjemandsbestemt særeje, hvis ændringen er i overensstemmelse med giverens bestemmelser.

Endelig er der grænser for, hvad ægtepagten overhovedet kan regulere. Ægtefæller kan ikke ved aftale fravige loven ud over det, kapitel 4-6, [§ 25, stk. 2](#), og [§ 32](#) giver adgang til; de kan hverken give afkald på forsørgelse, på samtykkekravet ved dispositioner over familiens helårsbolig efter [§ 6](#), på regulerings- og misbrugskrav eller på kompensationskrav. Og de kan ikke gyldigt aftale, at det, den ene fremtidigt erhverver, uden vederlag skal tilfalde den anden.

LOV

[Ægtefælleloven § 1](#)[Ægtefælleloven § 2, stk. 2](#)[Ægtefælleloven § 5](#)[Ægtefælleloven § 22](#)[Ægtefælleloven § 23](#)

§ 4 Særejetyperne i § 12 – sådan virker de ved skilsmisse og ved død

Kataloget er udtømmende, og hver type har en helt bestemt virkning. **Skilsmissesæreje** betyder, at ægtefællen beholder sin formue ved separation og skilsmisse, mens formuen bliver delingsformue ved død – netop dét gør det muligt for den længstlevende at sidde i uskiftet bo. **Fuldstændigt særeje** holdes uden for delingen både ved

separation, skilsmisse og død og tilfalder ægtefællen eller dennes arvinger. **Kombinationssæreje** er en aftale om, at det fuldstændige særeje kun skal gælde, hvis en bestemt ægtefælle dør først, eller kun skal omfatte førstafdødes eller længstlevendes skilsmissesæreje.

Det klassiske – og efter forarbejderne mest anvendte – er det *ægtefællebegunstigende* kombinationssæreje: ægtefællerne har skilsmissesæreje, som ved førstafdødes død bliver fuldstændigt særeje for den længstlevende, uanset hvem der dør først. Førstafdødes formue er da delingsformue, så den længstlevende enten kan sidde i uskiftet bo eller modtage boslod og arv, mens den længstlevendes egen formue er beskyttet mod førstafdødes særbørn og fællesbørn. Vælger man i stedet et *arvingsbegunstigende* kombinationssæreje, hvor førstafdødes formue er fuldstændigt særeje, mister den længstlevende muligheden for uskiftet bo – en konsekvens, der bør være bevidst valgt.

Enhver af typerne kan begrænses: **genstandssæreje** (et eller flere aktiver), **erhvervelsessæreje** (fx alt medbragt ved ægteskabets indgåelse eller alt modtaget ved arv og gave), **brøkdelsæreje** (en brøk eller procent af formuen eller af et aktiv), **sumsæreje** (et bestemt beløb er særeje) og **sumdeling** (alt er særeje bortset fra et bestemt beløb, der deles). Sumbeløb kan pristalsreguleres, og sumdeling kan optrappes. Erhverves et aktiv for både særeje og delingsformue, bliver det automatisk brøkdelsæreje efter forholdet mellem de anvendte midler, jf. § 24 – en regel, der gør regnestykket over huset til det centrale stridspunkt ved mange skilsmisser.

Samspillet med arveretten er afgørende. Uskiftet bo omfatter kun delingsformuen, jf. [arveloven § 17](#), boet kan kun udleveres uskiftet med særlivsarvingernes samtykke efter [arveloven § 18](#), og alt hvad den længstlevende senere erhverver, indgår i det uskiftede bo, medmindre det er gjort til fuldstændigt særeje, jf. [arveloven § 23](#). Ved dødsfaldet holdes hver ægtefælles fuldstændige særeje uden for delingen, jf. § 51. Ægtepagt og testamente bør derfor altid designses sammen – se også [praksis om arveretten](#) og [praksis om bodeling ved skilsmisse](#).

LOV

[Arveloven § 17](#)[Arveloven § 23](#)[Ægtefælleloven § 12, stk. 1](#)[Ægtefælleloven § 24](#)[Ægtefælleloven § 51](#)

§ 5 Pension, erstatning og gæld – det ægtepagten kan og ikke kan

Pensioner følger deres egne regler, og de virker uden ægtepagt. En ægtefælles **rimelige** pensionsrettigheder indgår slet ikke i formuedelingen, mens værdien af øvrige – altså ekstraordinært store – pensionsrettigheder gør, jf. § 34. Har ægteskabet været kortvarigt, holdes ingen pensioner uden for delingen, jf. § 35. Ægtepagten kan gribe ind på to måder: pensionsrettigheden kan gøres til særeje, også for fremtidige indbetalinger (§ 13), eller ægtefællerne kan aftale, at værdien af en alders-, kapital- eller ratepension skal indgå i delingen ved separation og skilsmisse (§ 15). Bemærk rækkevidden: § 15 omfatter kun disse tre ordningstyper og kun delingen ved separation og skilsmisse – løbende livsbetingede pensioner kan ikke deles ved ægtepagt.

De to pensionskompensationsregler kan derimod ikke fraviges på forhånd. Skifteretten kan tilkende kompensation til den ægtefælle, der har sparet mindre op af hensyn til familien, jf. § 44, og til den, der efter et langvarigt ægteskab ellers ville stå urimeligt i pensionsmæssig henseende, jf. § 45. Kompensationen betales som udgangspunkt kontant, men kan i nødstilfælde erlægges ved deling af en alders-, kapital- eller ratepension, jf. § 46. Tilsvarende gælder de generelle kompensationsregler i § 41 og § 42, der netop er tænkt til situationer, hvor den ene ægtefælles formue holdes uden for delingen – fx på grund af en ægtepagt.

Personlige erstatninger og godtgørelser for personskade holdes uden for delingen efter § 36, og uoverdragelige og personlige rettigheder efter § 37; begge dele kan ved ægtepagt trækkes ind i delingen (§§ 16-17), eventuelt kun for dødsfaldssituationen.

Gæld kan også reguleres. Udgangspunktet er, at gæld fradrages i den formueart, den knytter sig til, jf. § 29, med den sikkerhedsventil, at ingen ægtefælle skal betale så meget, at vedkommende ikke kan dække sine forpligtelser, jf. § 30. Ægtefællerne kan ved ægtepagt aftale et andet gældsfradrag, men ikke aftale fradrag for fremtidig gæld knyttet til særeje, ikke aftale fradrag alene ved død, og aftalen kan ikke tidsbegrænses.

LOV

Ægtefælleloven § 18

Ægtefælleloven § 29

Ægtefælleloven § 34

Ægtefælleloven § 44

Ægtefælleloven § 45

Fra underskrift til personbogen: Tinglysningsrettens prøvelse, afgift og senere ændringer

Ægtepagten anmeldes digitalt i tinglysningssystemet på samme måde som skøder og pantebreve. Ægtefællerne kan underskrive digitalt i forbindelse med anmeldelsen, eller de kan underskrive i hånden og uploade dokumentet; skriver kun den ene under på anmeldelsen, tinglyses ægtepagten med frist til at fremvise originalen. Dokumentet skal indeholde begge parter navn, adresse og personnummer, jf. [bekendtgørelse om tinglysning i personbogen § 17](#), og et dokument anses først for tinglyst, når det er indført i personbogen, og der er afsendt meddelelse herom, jf. [tinglysningsloven § 46](#).

Tinglysningsretten foretager en reel prøvelse, som er udviklet i retspraksis og altså ikke fremgår direkte af tinglysningsloven: retten påser, at de aktiver, ægtepagten vedrører, klart kan identificeres – specificationskravet – og at aftalen ligger inden for de særejeformer og aftaletyper, ægtefælleloven tillader. Ægtepagter med uklare aktivbeskrivelser, med betingelser knyttet til uvisse begivenheder eller med konstruktioner uden for § 12 bliver derfor typisk afvist.

Omvendt er tinglysningen ingen blåstempling af indholdet. Forarbejderne til § 20 siger det direkte: tinglysning medfører ikke, at ægtepagten ved en senere formuedeling skal anses for materielt gyldig, og en ægtefælle kan efterfølgende gøre gældende, at en særejebestemmelse falder uden for lovens rammer. Ægtepagten kan desuden tilsidesættes efter aftalelovens almindelige ugyldighedsregler – fx [aftaleloven § 31](#) om udnyttelse eller § 36 om urimelige aftaler.

Økonomien er enkel og bør indregnes fra start: tinglysning af en ægtepagt i personbogen koster 1.850 kr. i afgift efter [tinglysningsafgiftsloven § 7](#), og det samme gælder en senere ændrings- eller ophævelsesægtepagt, som er den eneste måde, ægtepagten kan ændres på. Skal en fast ejendom samtidig skifte ejer mellem ægtefællerne, tinglyses ejerskiftet særskilt i tingbogen med afgift efter [tinglysningsafgiftsloven § 4](#), medmindre ejerskiftet sker som følge af, at formuefællesskabet opløses i sin helhed, jf. [§ 10, stk. 1, nr. 1](#) – så nedsættes afgiften til 1.850 kr. mod erklæring herom. Er formuefællesskabet allerede ophævet ved en tidligere ægtepagt, gælder nedsættelsen ikke. Se også [praksis om ægtepagter](#).

LOV

Aftaleloven § 36

Bekendtgørelse om tinglysning i personbogen § 17

Tinglysningsafgiftsloven § 7, stk. 1

Tinglysningsloven § 46

Ægtefælleloven § 20

Ægtefælleloven § 21

§ 7 Internationale par: lovvalg, femårsreglen og udenlandske ægtepagter

For ægtefæller, der boede i Danmark ved ægteskabets indgåelse, gælder dansk ret, jf. § 63. Boede de ikke her, følger lovvalget af § 64: loven i den stat, hvor begge boede ved vielsen eller først boede samtidig derefter, dernæst fælles statsborgerskabsland og endelig staten med den tætteste tilknytning. Vigtigst i praksis er § 64, stk. 5: når begge ægtefæller har boet i Danmark de seneste fem år, anvendes dansk ret på deres økonomiske forhold – automatisk og uanset hvad de troede. For par, der allerede boede her ved lovens ikrafttræden den 1. januar 2018, indtrådte virkningen først efter fem år, jf. § 79.

Ægtefællerne kan aftale sig ud af udgangspunktet og vælge loven i en stat, hvor en af dem bor eller er statsborger ved aftalens indgåelse, jf. § 65. Aftalen skal være skriftlig, dateret og underskrevet af begge, og bor begge i Danmark – eller vælges dansk ret – skal den indgås ved **ægtepagt**, dvs. med tinglysning i personbogen. En ægtepagt eller anden forhåndsftale om formuedeling er kun gyldig i det omfang, den stemmer med den lov, der efter lovvalgsreglerne finder anvendelse; spørgsmålet om selve lovvalgsaftalens eksistens og gyldighed afgøres altid efter dansk ret, jf. § 67.

Udenlandske ægtepagter kræver ikke længere dansk tinglysning for at gælde her i landet, hvis ægtefællernes formueforhold er undergivet udenlandsk ret: efter overgangsreglen i § 79, stk. 4, er ægtepagter oprettet i udlandet før 2018 gyldige her uden tinglysning, hvis de er gyldige efter den lov, der anvendes på ægtefællernes økonomiske forhold. Flytter parret til Danmark og rammer femårsgrænsen, skifter lovvalget imidlertid – og en formueordning, der byggede på hjemlandets regler, kan da vise sig ikke at have hjemmel i ægtefællelovens § 12. Det er en klassisk anledning til at oprette en dansk ægtepagt i tide.

LOV

Ægtefælleloven § 64, stk. 5

Ægtefælleloven § 65

Ægtefælleloven § 66, stk. 2

Ægtefælleloven § 79

§ 8 Håndhævelse, tvister og grænsen mod kreditorerne

Ægtepagten prøves i to omgange. Først formelt af Tinglysningsretten ved anmeldelsen, hvor formkrav, identifikation og lovlighed kontrolleres. Dernæst materielt – typisk mange år senere – af skifteretten eller familieretten, når formuen skal deles: er ægtepagten reelt gyldig, hvad omfatter særejet, og hvordan er delingsformue og særeje blandet sammen undervejs? Det er i den anden runde, de fleste tvister opstår, og hvor uklare aktivbeskrivelser og manglende stillingtagen til surrogater og indtægter koster.

Sammenblanding håndteres af reguleringsreglerne: har en ægtefælle overført delingsformue til sit særeje eller brugt delingsformue til at betale gæld, der ikke kan fradrages i delingsformuen, opstår et reguleringskrav, jf. § 38, og omvendt ved overførsler den anden vej, jf. § 39. Har en ægtefælle misbrugt rådigheden og væsentligt reduceret delingsformuen, gælder § 40 – og her kan halvdelen af det udækkede krav endda søges dækket af misbrugerens særeje. En ægtepagt sætter altså ikke særejet uden for rækkevidde af den anden ægtefælles krav.

Over for kreditorerne er billedet et andet, end mange tror. Særeje er ikke kreditorbeskyttelse: hver ægtefælle hæfter fortsat med sin egen formue for sine egne forpligtelser, og en tinglyst ægtepagt om fuldstændigt særeje afskærer hverken udlæg eller modregning – Landsskatteretten nåede netop det resultat i SKM2009.463.LSR om modregning i ægtefællens overskydende skat. Forsøger man i stedet at flytte værdier ved gave, gælder

omstødelsesreglerne i [konkursloven § 64](#), og den anden ægtefælle kan under visse betingelser kræve gaver til tredjemand tilbage efter [§ 10](#). Gaver mellem ægtefæller kræver som nævnt ikke længere ægtepagt – men de er stadig omstødelige og kan udløse afgiftsmæssige spørgsmål; se [praksis om gaver mellem ægtefæller](#) og [praksis om gaveafgift og arvebeskatning](#).

LOV

[Konkursloven § 64](#)
[Ægtefælleloven § 3](#)
[Ægtefælleloven § 10](#)
[Ægtefælleloven § 38](#)
[Ægtefælleloven § 40](#)

§ 9 Typiske faldgruber

Ægtepagten blev aldrig tinglyst – eller først anmeldt for sent. Den hyppigste og dyreste fejl: parterne underskriver hos advokaten, men anmeldelsen til personbogen bliver aldrig gennemført, eller den ene ægtefælle når ikke at medunderskrive anmeldelsen. En utinglyst ægtepagt er ugyldig – også mellem ægtefællerne selv – og hele formuen deles lige, som om aftalen aldrig var indgået. Efter forarbejderne til § 20 har en anmeldelse, der først sker efter anmodning om separation eller skilsmisse eller efter et dødsfald, ingen retsvirkninger, selv om ægtepagten skulle blive tinglyst.

Der står bare »særeje«. Siden 1990 fortolkes en særejebestemmelse som skilsmissesæreje, medmindre det klart fremgår, at der er tale om fuldstændigt særeje – og det samme gælder arveladers og gavegivers bestemmelser om særeje. Konsekvensen viser sig først ved dødsfaldet: skilsmissesærejet bliver delingsformue, og den længstlevendes formue skal deles med afdødes arvinger, typisk særbørnene. Den, der ønsker beskyttelse ved både skilsmisse og død, skal skrive fuldstændigt særeje eller et præcist formuleret kombinationssæreje.

Fuldstændigt særeje, der utilsigtet spærrer for uskiftet bo og boligbeskyttelse. Uskiftet bo omfatter kun ægtefællernes delingsformue, jf. arveloven § 17 – fuldstændigt særeje skal skiftes med det samme, også når den længstlevende ellers ville kunne sidde i uskiftet bo. Dertil kommer, at kravet om samtykke til salg og pantsætning af familiens helårsbolig kun gælder boliger, der indgår i ligedelingen; er boligen ejerægtefællens fuldstændige særeje, kan den sælges uden den anden ægtefælles samtykke. Det er derfor, det ægtefællebegunstigende kombinationssæreje er kutyme.

Gammel retsvirkningslov-terminologi i nye ægtepagter. Retsvirkningsloven blev ophævet den 1. januar 2018, og »fælleseje« hedder nu delingsformue. Paradigmer med henvisninger til retsvirkningslovens §§ 28 og 28 a, bosondring eller udgåede særejekonstruktioner giver fortolkningstvivel og risikerer afvisning ved Tinglysningsrettens prøvelse. Og bliver en aftale, der ligger uden for § 12's udtømmende katalog, alligevel tinglyst, er den ikke dermed materielt gyldig – den kan tilsidesættes ved den senere formuedeling.

Betingelser og tidsbegrænsninger, der ikke kan bruges. Særeje kan tidsbegrænses og aftrappes, men ophørstidspunktet skal kunne fastlægges allerede ved oprettelsen. Formuleringer som »særejet bortfalder, når vi får børn«, »når vi køber hus sammen« eller »ved pensionering« kan ikke bruges, fordi de knytter ophøret til en uvis begivenhed. Særejet kan heller ikke trappes op – det kan kun begrænses, bortset fra pristalsregulering af sumsæreje og sumdeling.

Man tror, ægtepagten flytter ejerskabet. Ægtepagten ændrer formuearten, ikke ejerforholdet: den gør ikke den ene ægtefælle til medejer af den andens hus, bil eller virksomhed. Skal ejerskabet flyttes, kræver det en selvstændig overdragelse og tinglysning i tingbogen, og ejerskiftet udløser almindelig ejerskifteafgift efter tinglysningsafgiftsloven § 4 – nedsættelsen til 1.850 kr. gælder kun, hvis ægtepagten samtidig

opløser formuefællesskabet i sin helhed, og der afgives erklæring herom. Har ægtefællerne allerede ophævet formuefællesskabet ved en tidligere ægtepagt, er der ingen nedsættelse.

Særeje forveksles med kreditorbeskyttelse. Hver ægtefælle hæfter fortsat alene med sin egen formue for sine egne forpligtelser, og en ægtepagt ændrer ikke, hvad kreditorerne kan gå efter. Landsskatteretten fastslog således i SKM2009.463.LSR, at en tinglyst ægtepagt om fuldstændigt særeje ikke var til hinder for modregning i den anden ægtefælles overskydende skat. Forsøg på at »flytte« værdier til den anden ægtefælle kan desuden omstødes efter konkursloven § 64 eller kræves tilbage efter ægtefællelovens regler om gaver.

Man tror, ægtepagten lukker alle krav ved skilsmissen. Ægtefæller kan ikke på forhånd fravige reglerne om kompensationskrav, pensionskompensation, regulerings- og misbrugskrav, samtykke til boligdispositioner eller den gensidige forsørgelsespligt, jf. § 2, stk. 2. Selv med et vandtæt særeje kan skifteretten derfor tilkende den økonomisk svageste ægtefælle kompensation. Og en tinglyst ægtepagt kan tilsidesættes helt eller delvis efter aftalelovens almindelige ugyldighedsregler, hvis den blev til under udnyttelse eller er urimelig at gøre gældende.

§ 10 Relaterede dokumenter

- [Testamente](#) – Rådighed over arven inden for tvangsarvens grænser – notartestamente, friarv og de dispositioner der holder i skifteretten
- [Gavebrev](#) – Dokumentation af gaver – afgiftsfri bundbeløb, gaveanmeldelse, særejeklausuler og kreditorernes grænser
- [Fremtidsfuldmagt](#) – Selvvalgt repræsentation før tab af handleevne – oprettelse, ikraftsættelse via Familieretshuset og fuldmægtigens pligter
- [Samejeoverenskomst](#) – Aftalen når to eller flere ejer bolig sammen – ejerbrøk, hæftelse, exit og opløsning ved uenighed

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Bekendtgørelse om tinglysning i personbogen § 17	Tinglysningsafgiftsloven § 7 stk. 1
Ægtefælleloven § 12 stk. 1	Ægtefælleloven § 15
Ægtefælleloven § 20	Ægtefælleloven § 21
Ægtefælleloven § 25	Ægtefælleloven § 66 stk. 2